

Võru Gümnaasiumi
häälekandja

DICTUM

oktoober 2023 (14)

FACTUM

ÖELDUD-TEHTUD

AASTA TEGU

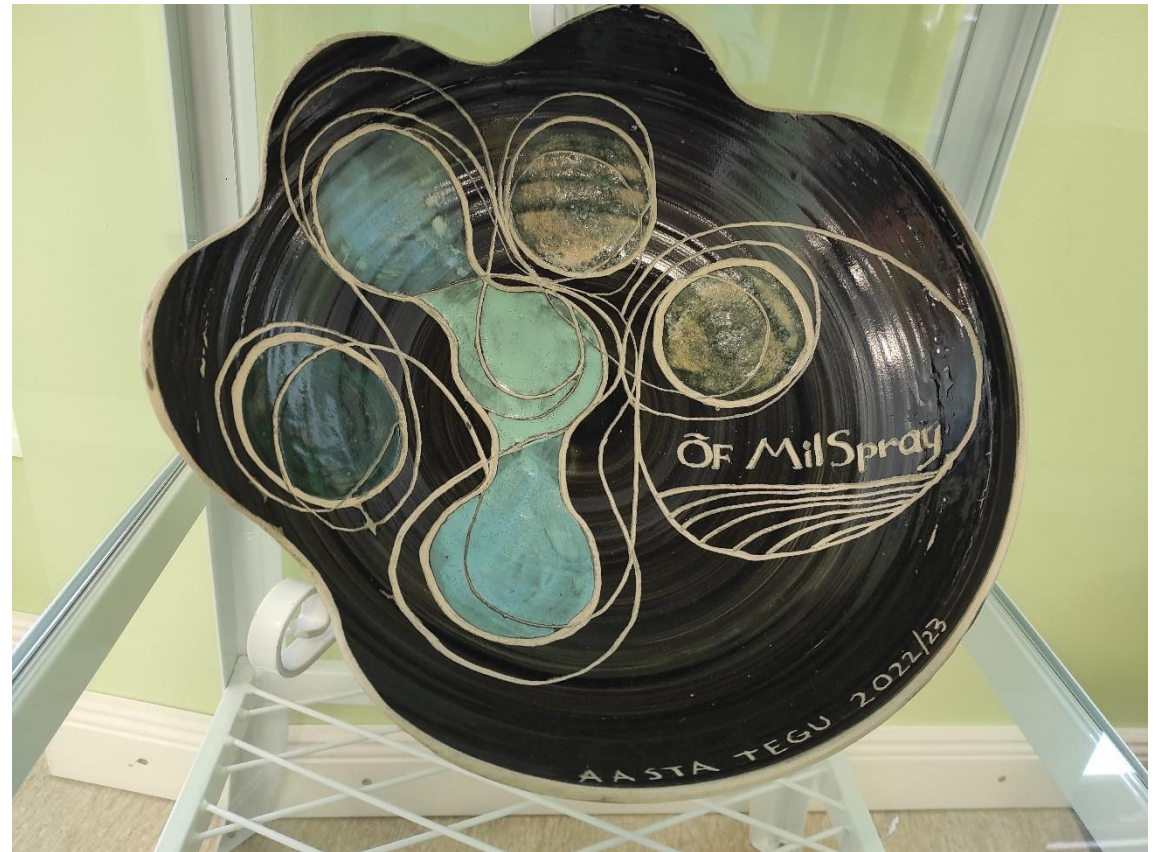
Traditsiooni järgides vaagis laiendatud koolipere 2022/2023. õppeaastalgi, milline toredatest tegemistest võiks kvalifitseeruda kooli aasta teoks. Valimis oli kuus silmapaistvamat ettevõtmist: 1) klassidevaheline sportmänguturniir; 2) VG rahvatantsurühmade ja segakoori pääs XIII noorte laulu- ja tantsupeole „Püha on maa“; 3) mõisniku valimisdebatt; 4) ÕF RURI edukas heategevusprojekt; 5) ÕF MilSpray edu nii kodus kui välismaal; 6) EV 105. aastapäeva kontsertaktus.

Kooli aasta teoks valiti ÕF MilSpray silmapaistev tegevus. Oma teekonnast lõppvõistluseni Istanbulis, kus nad esindasid Eestit, räägivad Tair Linnas ja Robin Laiv põhjalikumalt rubriigis „Iga silmapilk on tähtis“.

MÕNUSAID HETKI DF-I SELTSIS

Hoiad käes Võru Gümnaasiumi ajalehte Dictum Factum (tlk 'öeldud-tehtud').

Enne kui miski saab teoks, on see mõte kellegi peas. Idee tasandile mõttevälgatus jääkski, kui seda välja ei ütle. Niiviisi arutledes sai meie kooli ajaleht 2017. aastal nimeks DF. Lugesdes saate ülevaate sellest, mis VG seinte vahel lisaks õppetööle veel toimub. Leht-lehelt avaneb teie ees meie koolipere argipäev. Koolipsühholoog Kadri Treiali tegemistest saate ülevaate rubriigist „Sõnas ja pildis“.

SISUKORD

AASTA TEGU	1
PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS	3
ÜRITUSED	4
KONKURSID	13
KÜLALISED	15
REISIKIRI	17
TEEMAKUUD	17
SPORT	21
VALIKAINED	23
KADRI TREIAL SÕNAS JA PILDIS	33

PORTREELUGU – IGA SILMAPILK ON TÄHTIS

MILSPRAY TEEKOND

Reio Metsla, Tair Linnas, Robin Laiv. Foto: R. Laivi erakogu.

Meie õpilasfirma idee sai alguse 2022. aasta augustis, see sündis Leedu militaarlaagris puhtpraktilisest vajadusest – senini kasutatud n-õ maskeerimisproduktid olid ebamugavad. Leedust tagasi tulles hakkasime välja töötama lihtsamat ning nahale sobivamat lahendust. Pärast keemikutega konsulteerimist ja katsetamist saime toote, mida me kutsume kamuflaažspreiks. Ühendamiseks meeldiv kasulikuga, otsustasime rakendada ideed õpilasfirma programmis, et saada endale vajalik toode ja samal

ajal ka sooritada UPT-ülesanne. ÕF-i löid Robin Laiv, Tair Linnas ja Reio Metsla.

Algus oli aga raskevõitu: meile heideti ette, et õpilasfirma ei saa teha toodet, mis liigitub kosmeetika alla või mis sisaldab etanooli. Samuti kaheldi meie klientuuris (militaarvaldkond), arvati, et õpilasfirmana on võimatu Kaitsevæele toodet müüa. Sellegipoolest otsustasime sellesama ideega jätkata ning püsivus viis sihile – saime kosmeetikatoote sertifikaadi ja see võimaldas sujuvalt edasi liikuda.

Sertifikaat käes, saime ametlikult õpilasfirmaga alustada. Kõigepealt oli vaja head turundust – see tähendab näidata oma toodet nendele, kes seda tõenäoliselt ostaksid. Olime valmis alustama kohe tipust: ja saime tooteaitluse Eesti Kaitsevæe peastaabis. Sinna tulid meid kuulama väga kõrge auastmega sõjaväelased: kindral Martin Herem, Veiko Vello-Palm, Risto Fuchs jne.

Kohtumine kaitsevæelastega. Foto: R. Laivi erakogu.

Neile meeldis meie toode väga ja see lisas ainult enesekindlust juurde. Peastaap tegi ka meile esimese suure tellimuse – 100 spreikomplekti. Hiljem kohtusime kaitseminister Hanno Pevkuriga, kes viis meid kokku MTÜ Slava Ukrainiga, kuid sellest hiljem.

Kuna õpilasfirma ei saa ametlikult riigile n-õ arveid esitada, siis oli meile vaja vahendajat. Peastaabist soovitati ettevõtet Nordarms, kellega meie koostöö jätkub tänaseni. Samuti on Nordarmsi tegevjuht olnud meie mentor ja aidanud meil kaitsetööstuse maailmas hakkama saada. Nordarmsi kaudu on meie toodet tutvustatud ka teistele riikidele kaitsetööstuse

messidel. Kõige esimesena näidati kamuflaažspreid Abu Dhabis IDEX 2023 messil, hiljem ka Leedus Baltic Mil Tec Summitil.

Paralleelselt osalesime ka klassikalistel õpilasfirmade üritustel – laatadel. Nendel oleme saanud harjutada peamiselt oma müügiostust. Kool saatis meid koos õpilasfirma Katexiga Läti rahvusvahelisele õpilasfirmade festivalile ISCF 2023. Seal jätsime žüriile samuti kustumatu mulje ja meid tituleeriti kõige paremaks firmaks.

Koos õpilasfirmaga RURI valiti meid võistluse „Eesti parim õpilasfirma“ finaali, kus võtsime mõõtu teiste koolide edukaimatega. Pärast kahepäevast pingelist võistlust tunnustati meid esikohaga. Esikoht andis võimaluse esindada Eestit GEN-E 2023 Euroopa õpilasfirmade võistlusel Istanbulis. Ettevalmistus võistluseks oli karm: pikad vestlused uute juhendajatega, kõne harjutamine, ingliskeelse aruande kirjutamine jne. Peab tõdema, et meie õpilasfirma programmi vältel oli see periood ilmselt kõige harivam ja õpetlikum, kahju, et sellest saab osa ainult üks firma aastas.

Gen-E pilt (vasakult paremale, ülevalt alla): Robin Laiv, Madis Vodja, Reio Metsla, Maria Palk, Liina Pissarev, Tair Linnas, Kersti Loor, Epp Vodja, Anneli Dietrich, Katrin Kivisild, Jane Mägi, Silja Enok, Karmo Kurvits, Kristel Koddala, Liis Metsatalu. Foto: R. Laivi erakogu

GEN-E-l meid eriti soojalt vastu ei võetud. Kuna programm tahab säilitada väga neutraalset hoiakut ja vältida poliitikat, siis meie militaarne toode ei sobinud neile üldse. Jäimegi ilma tunnustustest ja pigem tagaplaanile, see-eest ütlesid meie juhendajad, et kõige olulisemaga me saime suurepäraselt hakkama – me esindasime Eestit ja selle väärtusi hästi.

Euroopa-võistlus järel hakkasime tegema koostööd MTÜ Slava Ukraini ja Eesti Kaitseministeeriumiga, nad võtsid ühendust Ukraina Kaitseministeeriumiga ja saime teada, et neil on kamuflaažitoodetest puudus. MTÜ Slava Ukraini oli nõus meilt ostma 8000 komplekti, mis saadetakse Ukrainas otse rindele. See tellimus on nüüdseks täidetud. Loodame, et meie toode vastab Ukraina võitlejate ootustele ja vajadustele.

Tänaseks on ÕF-ist kasvanud välja päris firma ning oleme astumas julgemaid samme, et haaret veel enam laiendada. Suur tänu Junior Achievement Eesti harule – see pole lihtsalt organisatsioon, vaid see on kogukond siiraid ja toredaid inimesi, kes on õige asja eest väljas. Õpilasfirma programm on andnud meile – ja paljudele teistele noortele – võimaluse kasvada ja areneda selliseks, kellena me ennast veel aasta eest ei suutnud ettegi kujutada.

ÜRITUSED

EKVAATOR

Ekvaatoripidu on saanud niisuguse nime, kuna sel päeval on gümnaasistidel ½ teekonnast läbitud, nüüdsest viib iga päev ja tund lõpusirgele lähemale. 11ndikud kogunesid kell 18.00 koolimajja, et kuulata hoolega saladuses hoitud esineja elukogemust ja soovitusi, mida tasub väärtustada, mida mitte. Ühise õhtusöögi järel sai sõna õppenõustaja Marina Kraft teemal „Suhted“. Aktiivsed pausid tekitasid elevust, kahjuks ei paelunud mõte ühisest muusika- ja tantsuajast „ekvaatori“ ületanud noori.

VÖRU GÜMNAASIUMI
11. KLASSIDELE

Ekvaator

27. JAANUARIL KELL 18.00 KOOLIMAJAS
ÕHTUSÖÖK, HUVITAVAD KOHTUMISED, MANGUD, MUUSIKA, TANTS

ELISA LAURA SAARON, 11H

Ekvaatoripeol oli üllatuskülaline Immanuel Volkonski, kes tuli noortele rääkima oma kriminaalsest minevikust ja sellega seotud kogemustest.

Immanuel Volkonski on endine kurjategija, kes on 10 aastat oma elust olnud narkomaan ning kaks korda viibinud vanglas narkokuritegude eest.

Ta on pärit katkisest perest: vanemad lahutasid, kui ta oli seitsmeaastane, ning kõik pere neli last jäid elama ema juurde. Immanueli jaoks oli lapsepõlves puudu isa eeskuju, see võis ka olla üks põhjustest, miks ta halvale teele sattus

Loomulikult mängisid rolli ka tema isiksus ja tehtud valikud, nagu mees mainis.

Juba kooliaeg möödus Immanuelil kriminaalselt. Tal oli pidev tähelepanunälg ja soov kuuluda populaarsetesse gruppidesse. Ta ei olnud kiusaja ning talle ei meeldinud kiusamine, kuid tema ümber olevad inimesed ja õhkkond tegid oma töö ning Immanuelist sai pätt.

15-aastaselt tegeles ta juba relvaäri, vägivaltses ja varastas koos oma kambaga. Teod muutusid aina kriminaalsemaks ja tõsisemaks ning mingil hetkel tekkis noormehel soov isegi tappa, et teada saada, mis tunne see on, kuid ta ei läinud nii kaugele.

Kui Immanuel oli 18-aastane, tulid tema ellu narkootikumid. Tihti tehakse asju kellegi teise eeskujul ja nii oli ka temaga: vanem vend oli proovinud amfetamiini ja soovitas tallegi, kes ta oli liiga uudishimulik, et sellest võimalusest loobuda. Aine hakkas talle meeldima ning edasi arenes kõik kiiresti. Immanuelil tekkis sõltuvus ja narkootikumide müügiga oli tal ka lihtne raha teenida, lõpuks hakkas end süstima. Kuna isa eeskujust oli poisil lapsepõlves puudus, leidis ta isa eeskuju oma tädimehes, kes ajas koos Immanueliga relvaäri ja kelle tuttavad soovitasid noormehel hakata narkootikumide müüma.

Teise vangistuse ajal hakkas Immanuel Volkonski usklikuks ja mõistis, et niimoodi jätkata ei saa, ning võttis lõpuks teiste inimeste nõu kuulda ja lasi end juhtida. Loomulikult tulenesid sellisest ennast hävitavast eluviisist erinevad terviseprobleemid. Immanuelil on veenid kadunud, kehal on armid ning tal on ka

C-hepatiidi raskem vorm. Peale vanglast vabanemist sai ta keemiaravi ja ta juba teab, millised tervisehädad teda vanaduses ees ootavad, kuid ta on sellega leppinud.

Nüüdseks on Immanuel Volkonski puhas, ta on abielus ning käib koolides, erikoolides ja vanglates rääkimas oma õpetlikust kogemusest.

Õpilastele meeldis esineja väga, kuna ta rääkis vabalt ja avatult ning tegi palju nalja. Immanuel Volkonski soovitas õpilastele, et nad midagi ebavajalikku elus kunagi ei prooviks, isegi kui uudishimu on suur, lisades, et kui pole proovinud, ei oska ka puudust tunda.

Foto: Elisa Laura Saaroni erakogu

TARTU RAHU

Tartu rahu 103. aastapäevale pühendatud koosviibimise avas koolielu korraldaja Maivi Liiskmann, rääkides pisut segakoori avalaulu, hümniliku miniatuuri „Valgust!“ (sõnad Hando Runnel) saamisloost: helilooja Pärt Uusberg on kirjeldanud, kuidas ta jalutas Rõuge Ööbikuorus, kuulas linnulaulu ja veevulinat ning tajus korraga, et see maa pole mitte ainult ilus, vaid ka püha, selle tundega kõlasid täpselt kokku H. Runneli värsid.

Kooliperel oli tähtsal päeval külas Kuperjanovi jalaväepataljoni staabiohvitser leitnant Mirko Märdimäe, kes, nagu selgus, on selles majas asunud Võru I PK vilistlane.

M. Märdimäe on Eesti kaitseväes teeninud enam kui 10 aastat, alustades pärast Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi ajateenijana, jätkas vabatahtlikuna ning pärast Kaitseväe Akadeemia lõpetamist ohvitseri auastmes.

M. Märdimäe tuletas meelde Eesti vabaks saamise lugu: I maailmasõja ajal tekkis olukord, kus Saksamaa kapituleerus ja tõmbas väed Eestist välja; punased polnud veel edasi tunginud, seda võimalust kasutasid Eesti liidrid ära, et kuulutada välja Eesti Vabariik. Nõukogude Venemaa seda ei tunnistanud ja puhkes Vabadussõda (28. november 1918 – 2. veebruar 1920), mille üks kangelasi – Julius Kuperjanov – suri täpsel aasta enne Tartu rahu väljakuulutamist Paju lahingus (31. jaanuar 1919) saadud haavadesse.

Rahupõli kestis II maailmasõjani, seekord anti Eesti – häbilugul – ühegi pauguta punaste voli alla. M. Märdimäe sõnutsi on igäihe kohus teenida kaitseväes, et ei saaks tekkida selline olukord, kus eesti rahva elu korraldab keegi, kes räägib hoopis teist keelt ja näeb maailma justkui kõverpeeglis. Me peame kandma hoolt, et Eestimaal oleks oma sümbolid, oma väärtushinnangud, oma hümn, keel ja kultuur, mis elaks ime kombel üle 51 aastat kestnud Nõukogude okupatsiooni.

Praegu on meil omal maal julge elada, riik on kaitstud ja oleme valmis agressorile vastulööki andma. Mis aitab toime tulla? Kaitsetahe – hoiak ja valmisolek. Seaduse järgi lasub eestimaalastel kohustus kaitsta oma maad, aga sellest on vähe, kui puudub tahe. Panustada saab ka teisiti kui aega teenides: osaleda Kaitseliidus, lüüa kaasa kodutütarde ja skautide tegemistes, koolis seada sisse riigikaitse õppeainena, see aitab valmistuda ajateenistuseks.

M. Märdimäe esitas endale ja auditooriumile küsimuse, mille üle imestab igäüks: kuidas Eesti 105 aasta eest üldse võimalikuks sai? Eestlased olid arvulises vähemuses, relvastust nappis jne. Ltn Märdimäe arvates kompenseeris need vajakajäämised tohutu motivatsioon, distsiplineeritus, koduväljakueelis ja asjaolude soodne kokkulangemine.

Koosviibimise lõpus viisid kõikide klasside esindajad küünlad kooli mälestustahvli juurde, et avaldada Vabadussõjas langenud Võru gümnasistidele (Richard Joakit, Voldemar Evert, Ernst-Voldemar Kuus, August Johanson) ja nende õpetajatele (Arnold

Adler, Friedrich Vreemann), kes jagasid oma õpilastega sama saatust.

PEGASUS

8. veebruaril kell 14.40 ütles konferansjee Mirtel avasõnad: „Tere tulemast Pegasusse, kus iga looja saab publikuga jagada lootut. Loodan, et kõigil on silmad-kõrvad kaasas, sest tulemas on esitusi ja esinejaid, kellest meil ei pruugi aimugi olla.“

Publiku ette astus Andreas Vanatalo lauluga „Armastan vaid sind“ (klaveril Kaari Kattai). Andreas rääkis, et Võru muusikakoolis on nad loonud ansambli Kaari Käsilased, sestap on K. Kattai ka saatja. Andreas osales juba 2. klassis „Laulukarussellil“, esitusele tuleva lauluga astub ta 1. märtsil üles

üle-eestilisel lauluvõistlusel. Loo sõnum on selge – kui armastad kedagi, ei jätku enam silmi teiste jaoks.

Marie Martine Lupp armastab linde vaadelda ja joonistada, linnuraamatu väljaandmine sai hoo sisse Hooandja toel. Raamatu idee tekkis 8. klassis, kui tuli teha loovtöö, tema mõte oli ühitada kunst ja teadus. Distantsõpe soodustas oma hobiga tegelemist. Esialgne plaan oli ülimalt suurejooneline – joonistada üles kõik eesti linnud – , siis tõmbas arvu 100-le , lõpuks valmis 9 kuuga 58 linnuliigi A7-formaadis portree, aluseks oli bio.edu.ee nimekirj. Valik on suvaline, siht oli tabada linnu olemus/omapära. Marie Martine kasutas vesivärve, mis nõuavad väga head alusjoonist. Õpilaste riiklikul teadusfestivalil said tema pildid I koha. Toonane bioloogiaõpetaja soovitas teha raamatu, kirjastuselt Kaarnakivi tuli pakkumine ja nii plaan teoks tehtigi. Marie Martine lemmiklind on lauk, kes püüab pilku oma valge maskiga. Ta on kolm aastat linnujoonistustega tegelema ning hakanud märkama, kui palju erinevaid linde võib näha ainult koduaknast: haigruid, toonekurgi, parte, tuttpütte ja laukegi.

Henri Vink (klaveril Silja Otsar) püüdleb samuti laulukonkursile, tema esituses kõlas Anne Veski hittlugu „Veel“. Henri rääkis oma lauljateest, osalemisest muusikalis „Grease“ ja ansambelis Vikat, mille neli VG noormeest on asutanud.

10R klass (Celine Sool, Mia Mai Huik, Sireliis Viiberg) tegi imearmsa lühifilmi Lilia Järve luuletuse „Pintsel“ ainetel.

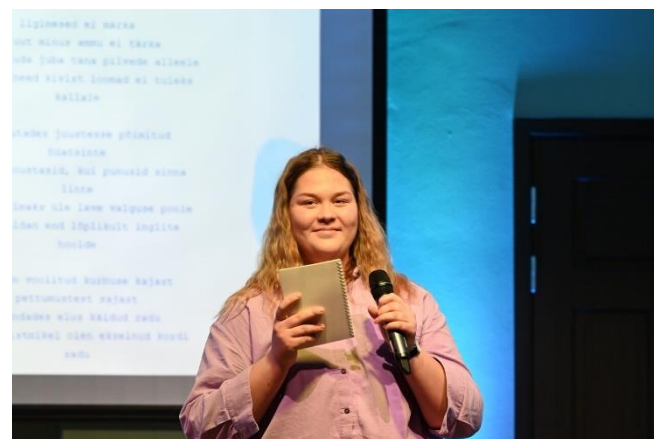
Kõik teavad, kes on Andrus Kivirähk, paljud on ka kas kohustuslikus korras või priitahtlikult lugenud romaani „Mees, kes teadis ussisõnu“. Jenny-Ly Hillak vaimustus teosest niivõrd, et on lugenud romaani lausa kaks korda, ja kui tuli aeg otsustada, kas uurimis- või praktiline töö või õpilasfirma, mängis ta läbi nii mõnegi idee. Jenny-Ly sõnusti on hea idee eel käinud mitu nurjunud plaani. Bioloogiaõpetaja soovitas tal illustreerida mõnd raamatut ja ta teadis kohe, millist. A. Kivirähk on olnud Jenny-Ly lemmikautor lapseeas saati. Suviti osales ta laste suvelugemistel ja on Kivirähkiga silmast silma kohtunud ka. Teda paeluvad Kivirähki teoste huvitavad tegelased, pöörasevõitu sündmustik ja värvikas sõnastus. Jenny-Ly tutvustas valminud pilti ja luges ette ka katkendi romaanist, mis teda inspireeris.

Noor kunstnik oli valinud vahenditeks markerid, ise ta ei nimeta tulemust kunstiks, vaid kritseldusteks. Jenny-Lyl oli õigus – ta on enda suhtes ülikriitiline.

10L klassi (Anete Kuuskla, Hardi-Joosep Kongo, Lasse Rihard Sissas, Kertu Hordo, Renata Safina, Edvin Erik) Mart Juure tekstile „Puuraidurid“ loodud videofilm oli naljakas ja mitmekihiline ning hästi välja mängitud.

Mirtel sattus pisut kimbatusse, kuidas järgmine esineja sisse juhatada, ja valis siis otsetee: „Sõna saab Mirtel Kuuse.“ Ta rääkis oma vastvalminud luulekogust „Läbi sinu silmade“, otsides vastust küsimusele „Miks luua?“. Mirtelilt oli eriliselt kõnetanud Olavi Ruitlase mõte/tõdemus: „Loovus on puue.“ Ta tunnistab selle naeruga pooleks tõeks – luuletamise on raviprotsess. Temagi tee loomise juurde sai alguse põhikoolis, kui oli vaja 8. klassis teha loovtöö, siis kirjutas Mirtel lühijutu noortest ja kommenteerib, muie suunurgas, oma 1. katsetust sõnadega: „Polnud väärt lugemine.“ Mingil ajal hakkas talle internetis ette viskama nn instaluulet, mis ahvatles ennastki proovile panema. Mõte valida UPT-ks luulekogu avaldamine tekitas hirmu, millest aitas üle saada tõdemus – kõigil ei saagi olla sama arvamus kui minul. Kogule tegi Mirtel ise illustratsiooni: käsi, millel on hall kera (inimese vangistatud hing), mille seest valgub kuldse joana hinge peidetud ilu. Põhiteemad on armastus, valu ja rõõm. Mirteli lemmikluuletus kannab pealkirja „Õnn laskus mu põskedele“, kogul on leidliku lahendina järjehoidja harva esinevate sõnade seletustega – polnud vaja lisada ekstra sõnastikku.

Olivia Peegel on võtnud nõuks teha praktiline töö, mille käigus ta õpib klaverit mängima. Nõnda on ta õpetaja Silja Otsari juhendamisel astumas esimesi samme pianistina. Mida muud ühel pillimängijal vaja ongi kui – praktikat, praktikat enne muud! Olivia esitas Tõnis Mäe pala „Vestlus Hermanniga“. Hermann Jurak (1887–1958) oli eesti klaverimeister, kelle klaveritel on tähis „J. HERMANN“. Üks Hermanni pianino kuulub Tõnis Mäele. See rohkem kui 100 aastat vana pill on T. Mäe lemmikklaver.

10H klassi kollektiivne tekst „Eestimaa“ sai videoks, tuues vaataja-kuulaja ette kõik selle, mis liidab meid rahvana ühte.

Maive Salakka alustas oma imelise diivanikatte saamisluugu sõnadega: „Kõik sai alguse paarist lõngakerast.“ Kuna „õpetajate puhkus on, teadagi, liiga pikk“ võttis ta nõuks teha kappides inventuur ning leidis kotitäie lõngakerakesi. Mida teha? Mõte teha oma kätega diivanikatte oli peas tiksunud pikemat aega, stiilika valis ta nn vanaema ruudu. Erinevaid mustreid tuli 134, kokku 408 ruutu. Ühe tunniga sai valmis 4 ruutu, töötunde tuli seega u 100. M. Salakka rääkis, et kudumise kõrvalt pole võimalik telerit vaadata, aga heegeldamise ajal küll, nii saigi tal Netflixist ära vaadatud mõnigi sari, nt „Valge kuninganna“, „Punane roos“, „Hispaania printsess“, Kuninglik elu“. Õpetaja ei oskagi päris täpselt öelda, kas punane koheva sabaga „abiline“ oli abiks (tegi tuju heaks) või tülik (hüppas ruudukesse sisse ja tuli trahviks puuri pista). Kõigi nende ruutude laiali laotamine nägi välja nagu puslemäng, millele järgnes kokkuheegeldamine. Tulemus vaimustas kõiki kohvikulisi.

Käsitöölainel ka jätkati – Kadi-Liis Mäeots hakkas 6. klassis ema eeskujul heegeldama, nii et 8. klassis oli selge, milline loovtöö teha. Ta oli näitusele toonud oma amigurumi stiilis loomad. Kadi-Liis kasutab Camilla lõnga ja 1,7 suurusega heegelnõela. Töö suund on alt üles ja heegeldatakse ringselt, kõik kehaosad ükshaaval, lõpuks kokku. Põhilisel kasutatakse kinnis-, samm- ja ahelsilmust. Kadi-Liisi tutvustas uut jätkut, seda teha on lihtne, samas huvitav, peale selle on jäneseaasta ka.

10R võttis nõuks teha video Tauno Rahnu luuletus „Leiutajad“ (Merit, Andra, Katariina, Kertu, Lisette), milles nalja sentidega kui palju.

Muinasjutt „Lumivalgeke ja 7 põialpoissi“ etendus seekord multikulti variandis: kaunitar oli pärit Lõuna-Eestist, laval oli tõeline rahvaste paabel, sest päkapikud olid kaevandusse kokku tulnud kõigist maailma nurkadest (juhendajad Anne Tolk, Veronika Popova, Oksana Aasa; osatäitjad: Hans-Peeter Pajumäe, Gerda Michelson, Hanna Annus, Robin Truup, Kertu Kalkun, Johannes Luik, Dimitra Giannakaina, Romer Raamat, Fred Kõlli, Kadi-Liis ja Kadi-Liis Mäeots, Anastasiia Pozdniakova).

Pegasusele pani punkti V. Majakovski luuletuse „Kelleks saada?“ põhjal valminud lühifilm (Maive Salakka, Marika Karden-Raud, Kaja Kenk, Reet Järvpõld, Ester Allas, Piret Hordo, Anne Tolk, Oksana Aasa, Veronika Popova, Vesta Pille, Argo Käpa; režissöör Oksana Aasa). Kõlama jäi tõdemus: „Meie maal kõik tööd on head, vali, millist tahad!“

Fotod: [kooli fotogalerii](#)

Aitäh kõigile, kes võtsid julguse kokku ja tulid rahva ette, ilma teieta ei saaks ju Pegasust toimudagi! Kohtumiseni järgmises Pegasuses!

EV 105

*Tundma peab aega ja ajalugu,
mõistma nii mine- kui tulevikku,
teisi ja iseennast.*

23. veebruaril toimunud kontsertaktus andis ülevaate Eesti ajaloost, keskendudes pöördepunktile, mille tingisid aja tõmbetuuled (Emeli Tõnts, Vanessa Jurs, Sven Treier, Hendrik Andrejev, Gerda Michelson, Robert Kaljapulk, Lisete Marjapuu, Britten Toomemägi).

„Oleme Põhjala rahvas,“ seda fakti meenutas armas ja südamlük kooli rahvatantsurühma Hopser video (LINK). Meie hõimud on siin elanud ja toimetanud jääajast saati (11 000 aastat), XIII sajandil tulid raudmehed, kuna „see maa voolab piima ja mett“ (Läti Henrik), ning maarahvast sai omal maal teise sordi inimene („eestlased määgivad kut lambad“, G. Müller), kellele kuulutati jumalasõna ladina keeles, millest polnudki võimalik midagi aru saada.

Meie oma lood ja laulud (oma kultuur) elasid edasi suulise pärimusena: kultuur annab juured ja identiteedi, see on viis vaadata enda sisse. Pimedad jõud näevad kultuuris ohtu – iseseisvat, oma peaga mõtlevat inimest pole lihtne kontrollida ega temaga manipuleerida. See „kaardikepiotsatäis maad“ (L. Hainsalu) ei ütle ju võõrale midagi, aga see „on minu, / mina vastutan tema / ja tema / minu eest“ (E. Niit).

Muistne prüpõli püsis visalt meeles, kõige pimedamalgi ajal ei kadunud usk, et „ükskord on Eesti riik“ (J. Liiv). Julguse kasvamiseks kulub sajandeid. Pärisorjuse kammitsad tõmmati

lahti 1816/1819. Eesti rahval (J. V. Jannseni määratlus, 1857) võttis ainult pool sajandit, et Euroopale järele tõmmata, täites kõik kultuurirahva tunnused: jumalate süsteem (K. J. Peterson, 1816), loomismüüdid (Fr. R. Faehmann, 1840–1852), rahvuseepos (Fr. R. Kreutzwald, 1862), teater kui kasvatusvahend (L. Koidula, 1870, Vanemuine).

„Kalevipoja“ lõpuread kõlavad prohvetlikult: kord koidab päev, mil vägilane naaseb, ja eestlastest saavad taas oma maa peremehed. Ilmasõja keerises õnnestus tabada õige moment ja luua Eesti Vabariik (24. veebruaril 1918). Koolipoisid nägid võimalust seal, kus alalhoidlikum vanem põlvkond kippus nägema enesetapumissiooni. Nooruslik uljus aitas esmapilgul saavutamatu ideaali teoks teha.

Meie kooli seinal on marmortahvel Võru koolipoiste nimedega, kes läksid, relv käes, „eesti põlve uueks looma“ („Kalevipoeg“) ja maksid vabaduse eest kõrgeimat võimalikku hinda – andsid oma elu. Meie lugupidamine kuulub teile, Richard Joakit, Voldemar Evert, Ernst-Voldemar Kuus, August Johanson, ja õpetajatele, kes jagasid oma õpilaste saatust, Arnold Adlerile ja Friedrich Vreemannile.

Õnneaeg jäi lühikeseks: talude asemel tehti kolhoosid ja sovhoosid, kodutütard ja skautide asemele tulid oktoobrilapsed, pioneerid, komnoored. Mõte Eestist läks taas põranda alla. Aja tormituultes läks kaduma 150 000 eestimaalast.

Surutise ajal muutub aga vaim väga loovaks, nii mängiti uue võimu teostajatele mõnigi ninanips, mis tegi rahvale palju nalja, nt ilmus ajakirjas Looming toonase kunstitudengi A. Rõugu luuletus „Silmades taevas ja meri“; Lauri Nebeli teravmeelne puhvaikalugu ajab tänase päevani naerma. Kodustel pidudel lauldi hoogsalt „Seal metsaserval väikses majas“, 1916. aastast pärit koduigatsuslaulule lisandus salm: „Ma tahaksin kodus olla, / kui Päts on president, / kui Laidoner juhatab väge / ja maksev on Eesti sent.“

Kaks venekeelset sõna (perestroika ja glasnost) lõhkusid hügelimperiumi, mis hõlmas 1/6 kogu planeedist. Eesti sai laulva revolutsiooni käigus teisegi sünnipäeva (20. august 1991) – taas isolemine, sinimustvalge, Riigikogu, president, aga kohe ka kiuslik küsimus „Kas me sellist Eestit tahtsimegi?!“. Elame külluseühiskonnas, üks soov sünnitab teise – tarbijamentaliteet

ei jäta ruumi tänutundele. Teinekord tuleb leppida piskuga, et hoida seda, mis on hoidmist väärt – isolemine, eneseväärikus, oma keel (põhiline eestlaste identiteedi kandja) ja kultuur ning see lapike maad. „Siin olen kasvanud. Tasasel maal. / Siit on mu rahu ja tasakaal,“ on kirjutanud P.-E. Rummo.

* Eesti Vabariigi sünnipäeval annab koolipere ühele abiturientidele üle tiitli „Kooli põhiväärtuste kandja“, tänavu pälvis selle 12L klassi õpilane Gerda Michelson.

* Aktuse sõnalist osa toetas asjakohane slaidiesitus. Aitäh IKT-juhile Aare Rätsepale.

Fotod: [kooli fotogalerii](#)

* Eestlased on laulurahvas, sõna mõju suureneb rütmi ja viisi toel. Publiku hinge puudutasid ajastuomased laululood. Aitäh segakoorile (juhendaja Silja Otsar)!

- „Kodulaul“ (Juhan Viiding / Olav Ehala)
- „Mats alati on tubli mees“ (Ado Reinvald / eesti rahvaviis)
- „Legendaarne“ (Heiti Talvik / Peeter Kononov / Tõnu Kõrvits)
- „Mässajate laul“ (Paul-Eerik Rummo / Uno Naissoo)
- „Metsavendade laul“ (rahvalik laul)
- „Ma tahaksin kodus olla“ (Helene Koff / rahvalik laul)
- „Vaikne lauluke“ (Kalle Muuli / Ester Mägi)

* Aktuse lõpetas ansambel Vikat (Lauri Ruuder, Andreas Vanatalo, Henri Vink, Reio Vissel) lauluga „Tulgu tuuled“ (Maian Kärmas / Stig Rästa), mis võttis mõjuvõimsalt kokku Eesti Vabariigi 105. sünnipäevale pühendatud koosviibimise sõnumi: anastajad tulevad ja lähevad – meie jääme.

ÕPILASVARJUTAMINE

KARMO KURVITS, direktor

3. periood perioodi juhata sisse õpilasvarjutamise nädal (13.–17. märts), mil kooli külastas 90 põhikoolilõpetajat, kellele pakkus nõu, abi ja tuge 55 meie õppurit/mentorit.

Mentorid läbisid minikoolituse, mille jooksul sai selgeks mentorluse olemus ja kooli ootused. Õpilasvarjud said infokirja, mis sisaldas olulist infot: a) võta kaasa kirjutusvahendid; b) päev algab kogunemisega aulaks kell 8.00, et rääkida kooli õppekorraldusest ja tutvuda oma mentoriga.

Mentorid jagati järgmise põhimõtte järgi: ühes klassis poleks rohkem kui neli varju; igaks päevaks oli 2-3 varumentorit. Õpilased osalesid 1.–4. tunnis, mentori kohustus oli tutvustada oma varju aineõpetajatele, istuda oma varju kõrval ja aidata teda tunnitööga. Vahetunni veetis mentor koos varjuga ja tutvustas talle koolielu. Pärast 4. tundi koguneti aulasse, et teha päevast kokkuvõte.

ANNELY HINDRIKSON, õppejuht

Nädala jooksul käis n-õ varjutamas ligikaudu 90 põhikoolilõpetajat, mentoreid oli kokku 55. Aitäh kõigile!

Koolipäeva lõpus paluti „töövarjudel“ anda tagasiside, mis oli väga positiivne nii **õpetajate** (õpetajad jätsid sümpaatse mulje, olid huvitavad ja targad; kunstiopetaja oli väga energiline ja oli näha, et räägib südamest; sain aru, et õpetajad naudivad oma tööd), **gümnaasistide** (õpilased olid väga ägedad ja viisakad, õpihüümlised ja täiskasvanulikud; toredad mentorid; salliv seltskond) kui **keskkonna** (normaalne toit oli; turvaline ja lahe kool; tundsin end teretulnud; väga ühtne tunne tekkis; arvestatakse kõigiga; tahaks kohe siia jääda) osas. Sekka kõlas ka pisut **murelikke noote** (tunnid on pikemad, vajab harjumist; tundides peab palju kaasa mõtlema ja õppima; hirmus oli alguses, aga pärast lõbus; oleks tahtnud kassi näha), mis on uude olukorda sattudes igati loomulik.

DEBATT

ESTER ALLAS, eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Kolmapäeval, 29. märtsil toimus midagi meie koolis esimest korda, nimelt õpilasesinduse juhi, uue mõisniku kandidaatide valimisdebat. Viienda tunni ajal koguneski koolipere aulasse, et ametisse pürgijatega lähemalt tutvuda ning saada aimu nende eesmärkidest, selleks et langetada valimistel õige otsus.

Laval olid seisulaudade taga koha sisse võtnud **Mirtel Kuuse (11L)**, **Andreas Vanatalo (11H)** ja **Henri Vink (11R)**. Kiiresti täitunud saalis oli tunda ootusärevust, laval ehk pisukest ärevustki. Kontrolliti mikrofonide töökorras olekut, lehitseti laual olevaid pabereid. Kui kell kukkus, haaras ohjad debati moderaator Lasse Rihard Sissas (10L), kes tutvustas kõigepealt väitluse korda ja reegleid ning juhtis tähelepanu sellele, et jäädaks viisakaks ja heatahtlikuks.

Alustuseks said mõisnikukandidaadid valida endale ühe motivatsioonikaardi, mida siis sobival hetkel ka kasutada, ning võimaluse end koolirahvale lühidalt tutvustada. Kõik kolm noort on väga tegusad, ettevõtlikud, julged ja seltskondlikud ning loomingulised ja sportlikud, Henriil ja Mirtelil eelnev õpilasesinduse kogemus juba põhikoolist toeks.

Soojendusküsimuste vastuste põhjal selgus, et Mirtel soovib muuta Mõisa töö sujumaks ja ühtsemaks, Andreas rõhutas vajadust arvestada rohkem kõigi õpilaste soovidega, Henri visiooniks on koostöö teiste riigigümnaasiumide õpilasomavalitsustega. Jutuks tuli ka vajadus Mõisa liikmeskonda piirata.

Debatil käsitletavat teemat olid jaotatud viide plokki: mõisniku töö, VG elu ja olu, situatsiooni lahendamine, Eesti hariduselu, lühivastuste jah/ei-plokk. Lasse Rihardi kindlal ja rahulikult suunamisel asuti asja kallale.

Mõisniku tööd käsitlevate teemade puhul pidid kandidaadid vastama, kuidas nad motiveeriks Mõisa liikmeid, missugune on hea/halb mõisnik ning kuidas nad suhtuvad abimõisniku vajalikkusse. Üsna üksmeelselt arvati, et Mõisa töö sujumiseks tuleks leida rohkem võimalusi koosolemiseks ja -tegemiseks; et mõisniku parema käe mõttel on jumet ning hea mõisnik peab olema nii tasemel juht kui ka hea inimesetundja.

VG elu ja olu käsitlevas plokis arutleti juba traditsiooniks saanud ürituste jätkamise ning uute ettevõtmiste ja ideede teemal. Henri oli veendunud, et ajaproovile vastu pidanud üritused, nagu Pegasus ja jõulupidu, peaksid kindlasti alles jääma, aga kindlasti on ruumi ka uutele ettevõtmistele. Andreas pakkus välja Playback *show* idee, Mirtel kabeturniiri. EVK ürituste puhul toodi välja nii mõnigi kitsaskoht, näiteks motivatsioonipuudus võistelda, sest pole selge, mille nimel seda tehakse, või siis keerulised stiilipäevade teemad. Jutuks võeti ka õpilaste leige huvi loengutel osalemise vastu, siin pakkus Mirtel välja võimaluse valida endale meelepärase külalise ja/või teemaga loeng, Henri mõte liikus ainealaste boonuste suunas.

Kolmas teemaplokk nõudis igalt mõisnikukandidaadilt konkreetse probleemsituatsiooni lahendamist. Nii pidi Henri leidma lahenduse olukorras, kui kavandatud plaan peaks mingil põhjusel kokku kukkuma; Andrase ülesanne oli reageerida juhul, kui Mõisa liige pole aktiivne ega täida talle usaldatud ülesannet; Mirtel lahendas olukorda, kui tema vastutada oleva ürituse raames lõhutaks võõra kooli vara.

Neljas küsimuste voor puudutas laiemalt haridusega seonduvat ja kavandatavat plaani kehtestada Eestis koolikohustus kuni 18. eluaastani. Selleks vooruks olid kandidaadid ka nähtavalt

kodutööd teinud, argumente näitestasid nii arvud kui muud faktid. Kui senini olid kõik kandidaadid viisakalt oma sõnajärge oodanud, siis nüüd kiskus arvamuste vahetus Mirteli ja Henri vahel üsna tuliseks: kui esimene nägi kohustusliku koolikohustuse pikendamises võimalust liikuda targema ühiskonna suunas, siis teine kahtles tõsiselt, kas kunstlikult pikendatud kohustus ikka annab vajalikku tulemust. Debati moderaator suutis oma rahulikult moel suurema sõnasõja süiski ära hoida ja juhtis ürituse taas rööbastele.

UUS MÕISNIK HENRI VINK

Viimane voor sisaldas konkreetseid küsimusi, millele sai vastata kas jah või ei. Siin olid kandidaadid üksmeelsed: küsimustele, kas ollakse valmis vastutust võtma, kas koolis peaks olema psühholoog ja tüdrukutele mõeldes vajalikud hügieenitarbed,

vastati jaatavalt; küll aga oldi koolivormi vastu ja nenditi, et Mõis ei ole praegu heas seisus.

Iga kandidaat sai veel võimaluse öelda, miks just tema peaks olema järgmine mõisnik, kiiruga jõuti vastata veel paarile kuulajaküsimusele – ja oligi aeg otsad kokku vedada. Publik tänas vapraid väitlejaid tunnustava aplausiga – pole ju lihtne end sel moel proovile panna, seda enam, et esimest korda.

Kohal viibinuna tunnistan, et valik pole sel aastal üldse lihtne – arvan, et kõik kolm vääriskid mõisniku tiitlit. Sellegipoolest loodan, et koolipere suudab 4. aprillil teha õige valiku.

Kooliperest andis oma hääle 72%!

Valimised võitis **HENRI VINK**, kes kogus 52% häältest. Palju õnne! Mõisniku tiitel antakse üle kooliaasta lõpuaktusel.

Aitäh kõigile valijatele!

MIS MÖTTES

12L klass käis vaatamas komöödiateatri etendust ja jagab oma muljeid.

- Etenduse pealkiri on minu arvates kahetähenduslik: kuna näidend oli seotud vaimse tervise probleemidega, siis viidati inimese mõttemaailmas toimuvale; teisest küljest jällegi seostub pealkiri improvisatsiooniga, kus kõik on suvaline, ainukordne, sünnib kostöös publikuga. Küsisin endalt speaktaakli jooksul mitu korda: mis mõttes???
- Improkomöödias näidati, kuidas rääkida vaimsest tervisest positiivses võtmes. Saime aimu, mis toimub inimese peas ja kuidas see mõjutab elu.
- Oli väga põnev. Improetendusel tuleb spontaanselt välja öelda esimene mõte, mis pähe tuleb – nägin midagi sellist esimest korda elus.
- Väga huvitav oli vaadata inimesi, kes pidid välkkiirelt mõtlema dialoogi ja teiste soovitude ja pakkumistega kohanema. Minus oleks selline situatsioon hirmu tekitanud – kardan publiku ees n-ö kokku joosta ja tarduda või midagi mittenaljakat teha.
- Etendus oli naljakas ja ootamatu – kasutati rahva mõtteid. Mulle meeldis, et ei takerdunud kooliga seotud teemadesse,

vaid juleti pakkuda selliseid sõnu/mõttesuundi, mida iga päev selle maja seinte vahel ei kuule.

- Naljakas ülesastumine, millesarnast läheks teine kordki vaatama, ma ei teadnudki, et sellist huumorit ka tehakse. Pealkiri ja sisu käisid hästi kokku.
- Nautisin näidendit, tore, et publik kaasati etenduse loomisse.
- Naljad olid minu arvates magedad, samas võib selle andeks anda, kuna etteantud teksti polnud – kõik sündis saalis. Mina ei saaks sellega elu seeski hakkama. Kõlama jäi tarkus – naer on antidepressant.

- Vägagi hea – sai naerda ja lõdvestuda. Publikuga suheldi ja visati nalja argieluliste teemade üle.
- Kaks näitlejat küsisid meilt erinevaid sõnu ja tegid nende põhjal sketše. Minu arvates on sellise etenduse tegemine palju huvitavam, sest lugu sünnib siin ja praegu.
- Projekt algatati põhjusel, et Tartu koos Lõuna-Eestiga on Euroopa kultuuripealinn aastal 2024, mille loovkontseptsioon on Ellujäämise Kunstid. Näitlejad tundsid end laval väga vabalt, oli näha, et nad nautisid toimuvat. Mulle meeldis kõige rohkem see, kui nad mängisid stseeni, mis oli 1 minut pikk, taas 30, siis 15, siis 8, lõpuks 4 sekundiga. Imestasin, kui hea ajataju neil on.

SPORDIPÄEV

EDE PÄHN, kehalise kasvatusõpetaja

Fotod: Maivi Liiskmann

VG spordipäev toimus arvestuste nädalal Võru Spordikeskuse staadionil, 10.–11. klassidel oli ühel ja samal päeval kehalise kasvatusõpetuse arvestus. Mõlema lennu õpilased olid jaotatud nelja gruppi eesnimetatute järgi, sellest lähtudes oli ka neli võistlusala (kaugushüpe, kuulitõuge, 100 m, 800 m / 1500 m jooks), vahepalana oli kõigil võimalus harjutada täpselt kätt *discgolf*is.

Nagu igal spordivõistlusel, tuli siingi ette vigastusi, mis, nagu pildilt näha, ei rikkunud tuju. Kaaslaste abivalmidus ja rõõmus meel aitasid kannatanul päevast ikkagi osa saada.

Õpetajad tituleeriti spordikohtunikeks ja nad nautisid võimalust toimetada värskes õhus ning elasid kogu südamest õpilaste jõu- ja ilunumbritele kaasa.

Probleeme tekitas nagu ikka tehnika, kuna ekraan ei armasta päevavalgust, aga sellegi häda vastu leiab rohtu – tuleb pimendada.

100 m jooks

1. koht 10L Edvin Erik (11,3 s)
 2. koht 10L Markus Lehtna (12,2 s)
 3. koht 10L Hardi-Joosep Kongo (12,5 s)
1. koht 11R Markus Munski (11,5 s)
 2. koht 11L Reio Metsla (11,7 s)
 3. koht 11H Markus Smit (12,5 s)

1. koht 10L Karola Sepp (14,2 s)
2. koht 10L Renata Safina (14,3 s)
3. koht 10R Mia Mai Huik (14,4 s)

1. koht 11R Elina Kahar (13,0 s)
2. koht 11R Brita Mia Marran (13,1 s)
3. koht 11R Kaili Terve (13,8 s)

Kaugushüpe

1. koht 10L Edvin Erik (6,10 m)
2. koht 10H Kristen Robin Mast (5,76 m)
3. koht 10L Markus Lehtna (5,59 m)

1. koht 10H Anete Laht (4,27 m)
2. koht 10L Karola Sepp (4,25 m)
3. koht 10H Mia Joanna Koort (4,07 m)

1. koht 11L Reio Metsla (6,33 m)
2. koht 11R Markus Munski (6,30 m)
3. koht 11H Markus Smit (4,97 m)

1. koht 11R Kaili Terve (4,44 m)
2. koht 11R Liivika Paas (4,43 m)
3. koht 11R Elina Kahar (4,39 m)

Kuulitõuge (M - 5 kg; N - 3 kg)

1. koht 10L Markus Lehtna (11,69 m)
2. koht 10H Rasmus Koort (11,25 m)
3. koht 10L Edvin Erik (11,05 m)

1. koht 10R Andra Alliksoo (9,85 m)
2. koht 10L Karola Sepp (9,33 m)
3. koht 10R Katariina Needo (8,34 m)

1. koht 11R Pert Paigelkaln (11,55 m)

2. koht 11R Daniel Paju (10,89 m)

3. koht 11L Reio Metsla (10,59 m)

1. koht 11R Kaili Terve (10,23 m)

2. koht 11R Liivika Paas (9,65 m)

3. koht 11R Brita Mia Marran (8,82 m)

1500 m jooks

1. koht 10L Karl Rehe (4.58,6)

2. koht 10R Trond Herman Meier (5.02,1)

3. koht 10L Hardi-Joosep Kongo (5.04,6)

1. koht 11L Reio Metsla (5.26,9)

2. koht 11H Markus Smit (5.47,6)

3. koht 11L Lauri Ruuder (6.07,9)

800 m jooks

1. koht 10R Mia Mai Huik (2.47,4)

2. koht 10H Birjo Piir (3.17,5)

3. koht 10H Anete Laht (3.18,6)

1. koht 11R Kaili Terve (2.56,0)

2. koht 11R Liivika Paas (2.56,2)

3. koht 11L Marleen Hütsi (2.59,4)

Päev oli põnev, õpilaste pingutusi oli märgata ja kaaslaste siiras soov toetada aitas nii mõnelgi noorel saavutada paremad tulemused, kui nad ise oskasid loota ja oodata.

OHUTUSPÄEV

EVELINA NAGIBINA, 11R

5. juuni 2023 toimus Võru Gümnaasiumis ohutuspäev 11. klassidele. Kolm klassi jagati kaheks: esimeses osas olid 11L klassi õpilased ja pool 11H klassi õpilasi; teises 11R klassi õpilased koos ülejäänud 11H klassi õpilastega. Ka mina osalesin teises pooles, loengust võttis osa 24 õpilast.

Esimese rääkis dr Gunnar Meinhard. Päev algas kell 10.45 „We save Lives – Reflections from Inside“ video vaatamisega. Loengu üldine teema oli „ohud liikluses“. Enne riskikäitumiskoolitust paluti meil kodus täita küsimustik ning loengu käigus analüüsisime tulemusi. Rääkisime, et kõige sagedasem liiklusõnnetus, mis juhtub, on tagant sisse sõitmine (üle 40% juhtudest) ning vargused on kõige sagedasemad kuriteod joobeseisundis. Õppisime arutama reageerimis- ja pidurdusmaa pikkust ning kuidas saada teada saada, mitu promilli alkoholi sinu sees on, ning kuidas välja arvutada, millal alkohol kehast lahku.

Päeva teine loeng toimus 12.30–14.00. Meiega tuli rääkima politseikapten Rainer Rahasepp. Ta rääkis huvitavaid lugusid õnnetustest ning näitas teemakohaseid pilte ja videoid. Ta pani südamele, et me mitte mingil juhul purjus sõpra rooli ei laseks, sest ta ei pruugi enam mitte kunagi tagasi tulla.

Päeva viimane külaline oli Marek Rütli, liiklusõnnetuse üle elanud ohver. Ta rääkis, kuidas ta oli täiesti tavaline noor ning tegi asju, mida noored ikka teevad. Ühel õhtul hakkasid nad jooma, kuid neil oli olemas ka kaine autojuht. Marek jõi ja väsis

ära ning läks magama, veidi aja pärast aeti ta üles ja öeldi, et on vaja Tartusse minna. Alguses oli kõik hästi, sest Mareki kõrvalistmel istus sõber, kes temaga juttu rääkis. Hiljem läks sõber taha oma tüdruksõpra soojendama ja nad jäid magama, kuna Marekiga enam keegi juttu ei ajanud, siis vajus tal silm kinni ning nad sõitsid teelt välja. Sellel olid aga Marekile kohutavad tagajärjed, millega ta peab tänapäevani hakkama saama, nimelt on ta ratastoolis, kuna tema alakeha on halvatud. Taga istujad pääsesid paari kriimuga.

Vaatamata oma olukorrale saab Marek väga hästi iseseisvalt oma eluga hakkama ega ei vaja hooldajat, erinevalt enamikust tema olukorras inimestest. Ta on 10 aastat olnud abielus ja tal on kaks last, ta elab täisväärtuslikku elu ja on sellega kõigile eeskujuks.

KONKURSID

TEADUSFESTIVAL

Muljeid õpilaste teadusfestivalilt ja õpilaste teadustööde riiklikust konkursist

ROMER RAAMAT, 12H

11.–12. aprillil toimus Eesti Rahva Muuseumis õpilaste teadusfestival, mille jooksul korraldati ka õpilaste teadustööde riikliku konkursi teine voor, milles osalesin oma 2022. aasta kevadel valminud uurimistööga „Naispoliitikute meedias läbi sooprisma peaminister Kaja Kallase näitel“.

Selleks et osaleda õpilaste teadustööde riiklikul konkursil, pidin hiljemalt 20. veebruariks saatma Eesti Teadusagentuurile täismahus uurimistöö ning üheleheküljelise eesti- ja ingliskeelse kokkuvõtte oma tööst. Lisaks tuli juhendajal koostada kirjalik arvamus selle kohta, kuidas mina kui uurimistöö autor tegutsesin ning kuidas meievaheline koostöö sujus. Pärast töö esitamist jäin ootusärevalt tulemusi ootama. 22. märtsil saabuski minu e-postkasti teade, et riiklik hindamiskomisjon valis minu töö konkursi teise vooru. Nii mina kui juhendaja Anneli Hindrikson olime selle uudise üle õnnelikud. Süiski ei saanud ma pikalt õnnepilvedel hõljuda, kuna õpilaste teadustööde konkursi teiseks vooruks, mis ei olnud enam väga kaugel, oli tarvis valmistada posterettekanne, mille eesmärk oli anda lühiülevaade oma tööst, seega pidin hoolikalt läbi mõtlema, mida ja kuidas ma

postrile kirjutan ning kuidas üldse kujundada niisuguse plakat, mis jääks silma kõikidele külastajatele. Mõnenädalase töö tulemusena sai minu posterettekanne valmis.

11. aprilli hommikul asusin Võrust Tartu poole teele. Päev ERM-is algas postrite ülespanekuga. Iga le noorele uurijale oli mõeldud üks stand, millele oma poster kinnitada. Uurimis- ja praktiliste tööde tegijad olid kohustatud seisma oma boks kindlatel kellaaegadel, mil žüriiliikmed käisid nende töödega tutvumas. Siiski tasus ka muul ajal oma plakati läheduses viibida, et rääkida külastajatele lähemalt oma tööst, selle tulemustest ja protsessist. Päeva jooksul käis minu juures kolm hindamiskomisjoni liiget, kes esitasid täpsustavaid küsimusi minu uurimistöö paremaks mõistmiseks. Püüdsin nende küsimustele nii hästi vastata, nagu oskasin. Ühe žüriiliikmega tekkis ka pikem arutelu, mille käigus jõudsime naispoliitikute meediakajastusest Nursipalu harjutusväljaku laiendamise teemani välja. Oleme tänaseks juba Facebookis sõbrad :)

Mõnel määral osutus mulle suureks üllatuseks see, kui paljudele inimestele pakkus minu töö huvi. Oli neid, kes lugesid hoolikalt minu posterettekannet ja jäädvustasid selle oma telefoniga, kui ka julgemaid huvilisi, kes tulid julgelt uurima, mida ma oma uurimistöö raames avastanud või järeldanud olen. Eriti armsad olid algklasside õpilased, kes tundsid ka huvi selle vastu, mida ma uurisin. Kõige rohkem olid külastajad huvitatud sellest, kuidas ma tulin mõttele teha uurimistöö just naispoliitikute meediakajastusest läbi sooprisma. Nii mõnigi soovis lühiülevaadet töö tulemustest ja teada saada, mis tähendust peidab endas sõna „sooprisma“. Paljud kiitsid minu tööd ning näitasid üles suurt huvi minu uuritud teema vastu. Tundsin selle üle ainult rõõmu.

Esimese teadusfestivali päeva ERM-is lõpetas kuraatorituur „Uurali kaja“, mis „keskendub soome-ugri rahvaste traditsioonilise elukeskkonna, tarbeesemete ja erilise maailmataju tõlgendamisele läbi naise ja mehe vastandlike ja samas ka harmooniliste vaatepunktide“, ning õhtusöök, mille järel vedasid bussid kaugemalt Tartusse tulnud inimesed hotelli Tartu.

Teine teadusfestivali päev oli eelmisega võrreldes palju rahulikum. Kui eelmisel päeval toimus stendinäitus kella kümnest hommikul kuni kella viieni õhtul, siis teisel päeval kestis

see kõigest kolm tundi. Lisaks ei olnud nii palju sagimist, mistõttu õnnestus nii mul kui ka teistel noortel uurijatel tutvuda lähemalt oma eakaaslaste töödega. Õpilaste teadusfestivalil leidis väga erimeelisi ja huvitavaid töid, näiteks uuriti matemaatikaülesannete keelekasutuse ja tulemuste vahelist seost riigieksamitel, islamikogukonda ja selle integratsiooni Eesti ühiskonnas, ahhaa-elamuste kogemusi gümnasistide ja tudengite seas ning taimede elurikkust 20. sajandi eesti maalikunstis. Sain ka teistelt noortelt uurijatelt positiivset tagasisidet, mille üle oli mul taas hea meel.

Õpilaste teadusfestivalile pani punkti 12. aprillil õpilaste teadustööde riikliku konkursi paremate autasustamiseremoonia, mille käigus jagati umbes 100 eriauhinda ning riiklikke preemiaid. Minul õnnestus saada eriauhinnad Sotsiaalministeeriumilt, Tallinna Ülikoolilt ning okupatsioonide ja vabaduse muuseumilt Vabamu. Leian, et sain õpilaste teadusfestivalilt rikkalikult kogemusi, see oli tore ja huvitav sündmus. Soovitan ka tulevastel uurimistöö ja praktiliste tööde tegijatel, kes arvavad, et nende tööga võiks tutvuda laiem ring inimesi, sellest konkursist osa võtta. Olen tänulik sellise võimaluse eest.

Sotsiaalministeeriumi eriauhinna pälvinud noored uurijad. Foto: Sotsiaalministeerium
<https://www.sm.ee/uudised/sotsiaalministeerium-andis-opilaste-teadustööde-konkursil-valja-eripreemiaid>

Mina teadusfestivali esimesel päeval. Foto: Romer Raamatu erakogu

KÜLALISED

MIHKEL RAUD

LAURA-LIIS NÖLVIK, 11H

11. jaanuaril külastas meie kooli eesti laulja, kitarrist, endine poliitik (XIII Riigikogu liige), ajakirjanik ja kirjanik Mihkel Raud, kes rääkis teemal „Noored ja alkohol“. Mihkel Raud on tuttav nii tele-, muusika- kui ka kirjandusmaastikult. Ta oli üks telesaadete „Eesti talent“ ja „Eesti otsib superstaari“ kohtunikest ning omal ajal palju kuulsust kogunud saate „Kolmeraudne“ saatejuht. Muusikavaldkonnas võib teda kõige tihedamalt seostada ansambliga Singer Vinger, mille kitarrist on ta tänase päevani. Kirjandusmaastikul võib Mihkel Raud tuntuimaks romaaniks pidada autobiograafilist teost „Musta pori näkku“, mis ilmus 24. oktoobril 2008 ning mida on saatnud ülisuur müügiedu: paari esimese kuuga osteti teost rohkem kui 30 000 eksemplari.

Loengu vältel sai selgeks, kui ohtlik on alkoholi liigtarvitamine ning millised tagajärgi see kaasa võib tuua. Mihkel Rauda suhe alkoholiga sai alguse teismeeas. Meile kõigile on tuttav tema isa Eno Raud, kellel samuti oli alkoholi liigtarvitamisega probleeme. Tema puhul käis asi nii, et 11 kuud aastas oli ta täiesti kaine ning see üks allesjäänud kuu jõi ta iga päev. See üks kuu, mida väike Mihkel kõrvalt vaatas ning mida ka ise mingil määral läbi elas, tundus olevat lõbus ja huvitav. Talle meeldis, kui nende kodus oli palju rahvast ning alati midagi toimus. Üks meeldejäävamaid olukordi tema jaoks oli see, kuidas nad õega üle magava Lennart Meri keksu mängisid. Samuti oli traditsiooniks saanud taksoga sihitult ringi sõitmine. Koos isaga istusid nad kõik taksosse ja lihtsalt sõitsid, kuni sattusid mõnele suvalisele peole.

Mihkli isiklik kokkupuude alkoholiga sai alguse 16-aastaselt, kui nad koos naabripoiss Kuljusega otsustasid proovida likööri ja õlut. 1986. aastal (17-aastaselt) kutsuti Mihkel Raud ansambliisse Singer Vinger, sealt saigi tegelikult alguse tema allakäik – Mihkel Raud sai alkohoolik. Kogu raha, mis ta bändis teenis, joodi kohe maha. Nädal enne keskkooli lõpetamist sattus ta kainestusmajja, mis oleks peaaegu läinud maksma keskkooli lõputunnistuse. Kuna Mihkel Raud oli juba tol ajal tutvusi, õnnestus tal üks ametnik ära rääkida, nii et sellest intsidendist ei

saanud teada üksi kõrvaline isik. Suhted vanematega muutusid üha halvemaks, tema isa tabas insult, kuid sellest hoolimata jätkas Mihkel joomingut ning ei hoolinud absoluutselt asjaolust, et ta ei pruugi oma isa enam elusalt näha. 1990. aastal, kui Mihkel Raud oli 21-aastane, otsustas ta panna sellele kõigele punkti. Ta läks arsti juurde sooviga lasta paigaldada ampull, kuid arst palus tal veel viimast korda proovida ise hakkama saada, ja ta ka sai.

Tänaseks on Mihkel Raud olnud karsklane juba 33 aastat. Loengu lõpus pani ta meile kõigile südamele, et selline ellusuhtumine ja hoolimatus, nagu M. Raud viljeles, rikub ära nii noore inimese kui ka tema lähedaste elu. Alkoholism on haigus, mida ei saa ravida – see mõte ning teadmine käib temaga kaasas iga päev. Ennast hävitava elulaadi tagajärjena kannatab Mihkel Raud tervisehädade käes, need tuletavad talle meelde musta minevikku: nägu tõmbleb (tikid) ja aeg-ajalt tekivad paanikahood.

OLAVI RUITLANE

SANDRA EOSAAR, 11L

Veebruarikuu 7. päeval käisime aulas kuulamas kuulsat eesti kirjanikku Olavi Ruitlast (ise ta peab end pigem ajakirjanikuks), kes rääkis endast, elust ja inimestest ning luges meile oma krutskitega luuletusi. Ta on toredaid raamatuid kirjutanud, nt „Kroonu“, „Vee peal“. Kirjaniku juttu kuulades oli kogu aeg selline tunne, kui sellest poolt usud, saad ikka poolega petta – nii

uskumatult kõlasid need naljakad lood ja pisut pöörased väljautlemised.

7. veebruaril
kell 13.15
külas Olavi Ruitlane

Kohtumine toimub aulas ja on suunatud 11. klassidele ning teistele huvilistele

O. Ruitlane on sündinud ja üles kasvanud Võrus, koolis käinud toonases H. Kullmanni nimelises Võru I PK, kus praegu asub meie kool. Meie raamatukoguhoidja Maris Kütt on pidanud sama ametit ka siis, kui Ruitlane siin õppis, ja neil oli palju ühiseid mälestusi, mida jagada.

Ruitlast kasvatasid vanavanemad, kes olid tema meelest nii igavad, ning ta tundis kogu aeg, et on ümbritsetud igavatest inimestest. Ta unistas saada *cool*iks tüübiks, seetõttu hakkas luuletusi kirjutama, millega sai endale kuulsust ja ka naisi. Kirjanik rääkis, et ta motiveerib end keelemängudega – eesti keel on nii ilus, sellega annab teha ägedaid asju („*Algaja ilukirurg võtab võimalikult koleda naise.*“).

Eestis olevat praegu kirjanikuna ellu jääda väga raske. 1997. aastal, kui asutati Tartu NAK (Noorte Autorite Koondis), oli see võimalik: ta lõi luuletusi, näidendeid, laulutekste, reklaame, käis lugejatega kohtumas. Kõige ekstreemsem esinemine olevat olnud Tartu vanglas, kus nad tegid väga raju paketi, valvurid põgenesid, publikuks jäid *shon'd* täiel rinnal nautivad vangid, nende seas ka Pae tänava pommipanija Mart, kes oli samuti laulu sisse pandud (Mart imbus vaikselt laua alla). Tartusse läkski ta omal ajal luuletajaks („*proosakirjanikul on vähem naisi kui korstnapühkijal*“), kuna seal olid „äga ägedad tüübid, palju naisi, pruun limonaad“. Kui raamatu tiraaž on 5000–6000, siis elab kirjutamisest ära, Eestis on tiraažid enamasti 500-800-1000 (nutune, ellu ei jää), järgnes nali: „Seljankat hapukoore sisse??? Meie palkade juures!!!“ Laulusõnade kirjutamisega ei viitsi eriti tegeleda – popmuusika sisu on nii hõre, et ei paku pinget. Tema tekste ei suudeta välja laulda, nii et ta ei vaeva end sellega, kuid tunnistab, et kirjutab ikkagi praegu Laura Põldverele lauluteksti.

O. Ruitlane meenutab, kuidas ta ajakirja Kalastaja auhinna sai, peaauhind oli tuur, mille sõber Veiko Märka sööklaseina sisse lõi. Ta on kirjutanud O. Mustinguga kahasse stsenaariumi komöödiasarjale „Tupiktänava mehed“ ja ise autobiograafilise romaani „Vee peal“ põhjal valminud samanimelisele mängufilmile. Linateos räägib autori lapsepõlvest, kus Tamulale minek oli kui põgenemisviis – kõik kalamehed on võrdsed, vee peal ei loe rahvus ega vanus.

O. Ruitlane toonitas lugemise olulisust: „Pead olema lugenud, et inimestega rääkida.“ Enne kirjutama asumist algab info kogumine (loe, vaata, kuula). Maailma kirjandusklassikast tuleb vajalikud teosed läbi lugeda, see annab loole kaalu, lisab sisemist mõõdet. „Õppige, noored, ärge vahtige vaid nüri pilguga ekraani!“ kõlas külalise üleskutse.

Kirjanik esitas oma loovusetölgenduse ka – **loovus on puue**. Kirjutamine on põgenemine, rollimäng, tegelastega rändamine, teda ennast pole kirjutama asudes maailma ega isegi oma pere jaoks olemas vähemalt 2,5 kuud: ta ei välju oma toast, ärevustase on väga kõrge, kui teos valmis, alles siis liitub jälle eluga. Kaur Kender lausa kartvat kirjutamist, kelle sõnade järgi on see „nii rets“, kui just looja „alet ei tee“. Normaalne inimene käib koolis, valib stabiilse ja korraliku sissetulekuga ameti, ent ... **kirjutamine pole valik, vaid saatus**.

Praegu elab Ruitlane Tallinnas („*Kas ma olen puu? Juuri pole ju all.*“), võru poeesia on jäänud, see on pisut primitiivne, keelepoetika on teine, aga point asub kusagil mujal. Ruitlane ütles, et „poliitkorrektsusega ta end ei vaeva“. Ilmselt pole vajagi, sest n-ö ümmargusi kirjatükke tehakse tematagi, selline aus stiil pälvib tähelepanu: Apple'i salongi avamiseks kirjutatud nelja luuletust peeti iPadi vääriliseks. Ta ei nimeta end kunstiinimeseks, pigem narrrib kunstiinimesi enda lõbuks. O. Ruitlasel on abikaasa ja 6-aastane poeg.

AJATEENISTUS

RASMUS HEYOAN MÖLDER, 11R

21. märtsil külastasid meie kooli vilistlased Uku Freiberg ja Jürgen Kobin, kes rääkisid kaitseväe struktuurist, ajateenistusest, Kuperjanovi jalaväepataljonist ja paljust muust. Kõige

huvitavam oli kuulata nende enda kogemusi ja lugusid, mis kogu saali naerust rõkkama panid.

Saime teada, et ajateenistusse saab minna kas 8 või 11 kuuks, meile räägiti mõlema variandi plussidest ja miinustest. Kui minna kauemaks, on võimalik teha juhiloa, saada suuremat sõduritoetust, sel juhul peab nekrutil olema vähemalt keskharidus. Kui minna lühemaks ajaks, pole võimalik omandada nii kõrget auastet kui 11 kuu puhul, kuid keskharidust pole vaja. Raske öelda, kumb variant parem on, sest mõni on nõus olema 3 kuud kauem, et saaks seal natuke mugavamalt olla, kuid on ka inimesi, kes tahavad kaitseväest võimalikult kiiresti minema saada.

Meil soovitati tulla Kuperjanovisse, sest seltskond pidavat väga mõnus olema ja sel juhul saad täpselt sellise kaitseväekogemuse, mille põhjal tekib ettekujutus, kuidas väes elu käib. Tapal on valik natuke laiem ja selle sõjaväeosa kohta on samuti head räägitud, kuid Tapa on kodukandist kaugel ja piirkond pole nii tuttav kui Võrumaa.

Freibergi ja Kobini klassist läksid kõik peale nelja mehe kaitseväkke. Inimestel tekib tihti küsimus, kas ikka tasub kaitseväkke kohe peale gümnaasiumi minna. Külaliste jutust jäi küll mulje, et see on täiesti hea variant isegi siis, kui tead kindlalt, mida tahad edasi õppima minna. See on paljudel ka viimane aeg, kui saad veel oma sõpradega koos olla, ning neid kogemusi, mis väest saab, pole võimalik kuskilt mujalt hankida.

REISIKIRI

MINU RUMEENIA-REIS

ROGERT HOLLO, 11R. Fotod: Rogert Hollo erakogu

Mina läksin koos perega aprilli alguses Rumeeniasse eesmärgiga vaadata eesti naiste hokikoondise B-grupi mängu ja avastada uut riiki, kus me varem ei ole olnud.

Reisi alustasime Tallinna lennujaamas, kust sõitsime Varssavi lennujaama Poolas. Seal ootasime neli tundi, et saada järgmise lennuki peale. Bukaresti jõudes võtsime rendiauto ja sõitsime kesklinna. Kesklinnas tuuseldasime ringi, uudistades erinevaid vaatamisväärsusi. Hooned nägid välja vanamoodsad, uhkete kaunistustega, kuid kuidagi hooletusse jäetud. Ma leidsin ka, et paljude majade seintele on tehtud koledat tänavakunsti. Eestist erinevana jäi silma see, et Rumeenias palgatakse inimesi, kes meelitavad rahvast restorani sisse astuma.

Bukarestist sõitsime käänelisi ja hüplevaid teid mööda Brasovisse. Emal võttis see ohtlik teekond lausa jalad nõrgaks. Brasov on ajalooline linn Transilvaanias, mis on tuntud oma keskaegse arhitektuuri, elavate turgude ja kaunite vaadete poolest. Läksime just sellesse linna, sest seal toimuski jäähokiturniir, milles osales minu õe naiskond. Esimesel päeval tekkis suur probleem sellest, et piletite eest sai maksta ainult sulas. Sellepärast pidin koos isaga jooksma jääringi juures pangaautomaati otsima. Kahjuks kaotas Eesti võistkond kõik mängud, aga see oli nende jaoks hea kogemus, sest need olid kõige raskemad mängud, mida nad kunagi on mänginud. Sellist kogemust ei saaks Eestis mingi hinna eest.

Brasovi linnas tuli järsku maha paks lumekiht, kohalik taksojuht ütles ta, et selline ilm on päris normaalne enne munapähi, ja lisan, et sellel ajal võiks lausa jõule pidada. Väga rõve oli ringi liikuda, kuna lund ei lükatud ja autod pidid ise lumesahka tegema.

Korterini, kus ööbisime, oli väga keeruline jõuda, kuna ööl enne auto parkimist oli mägi puhas, aga hiljem oli libe kiht lund maha ning autoga ei julgenud enam mäest alla minna.

Transilvaanias on kuulus Dracula loss, mida tuntakse ka Bran Castle'i nime all, see on üks Rumeenia tuntumaid

turismiatraktsioone. Dracula loss on 14. sajandil rajatud kindlus, mis asub maalilisel mäetipul. Kuigi lossil pole otseselt midagi pistmist Bram Stokeri romaania, on see tugevalt seotud Vlad III Tepesiga, keda tuntakse ka kui Draculat või Vlad Palownat. Lossis oli huvitav ringi käia. lugedes ingliskeelset teksti lossi ajaloo kohta.

Reis Rumeeniasse oli tore, aga soovitaksin tungivalt mitte minna sinna enne munapähi, mil tuleb ootamatult paks lumekiht maha. Kohalikega ei olnud väga raske suhelda, kuna enamik neist, kellega rääkisime, oskas mingilgi tasemel inglise keelt.

TEEMAKUUD

EESTI KIRJANDUSE PÄEV

30. jaanuar on eesti kirjanduse päev

Tule võta kirjandusviktoriinil osalemiseks vastustelet ruumist 027, leia päeva jooksul koolimaja erinevatest kohtadest küsimused ja too vastused tagasi kuni kella 16.00-ni.

Parimatele auhinnad!

Alates 2023. aastast on 30. jaanuaril riiklikus tähtpäevade kalendris eesti kirjanduse päev ning ühtlasi lipupäev. Selle päeva eesmärk on väärtustada kirjanduse tüvitekste, pöörata tähelepanu uuemale eesti kirjandusele ja kirjanike rollile eesti kultuuris ning ühiskonnas. Kirjandus ühendab inimesi, põlvkondi, erinevaid vanuse- ja ühiskonnagruppe; emakeelse kirjanduse lugemine rikastab sõnavara, aitab mõtestada maailma ja sõnastada oma kujutlusi viisil, mida ei võimalda ükski teine kunstivorm. Kirjanduse mõju inimese vaimsele võimekusele ning kultuurilisele sidususele pole võimalik ülehinnata.

30. jaanuaril kutsuti üles võtma tunnike aega, et lugeda lemmikpoeedi värse ja/või lüüa lahti oma lemmikraamat ja/või külastada raamatukogu ja/või minna mõne teosega n-ö pimekohtingule ja/või lugeda väiksele õele-vennale unejuttu. Võimaluste paljusus pole selle loeteluga kaugeltki mitte ammendatud.

Kooliperet kutsuti üles osalema kirjandusviktoriinil.

I koht – Bibily Cassidy Ilves (58 p)

II koht – Romer Raamat ja Dimitra Giannakaina (57 p)

III koht – Roosmari Raim (54,5 p) ;

Aurora Musto ja Erika Prihodko (54,5 p)

Õpetajatest märgiti ära Ede Pähn (47,5 p).

11. klassid tegid eesti kirjanduse päevaks stendi, mis koosnes kirjanike plakatitest teemal „Eesti kirjandus kui lahku kasvanud

puu“: 1944. aastal, kui punased tulid, pidid loomeinimesed otsustama, kas põgeneda läände või jääda kodumaale. 47 aastat elasid kodueesti kirjanikud totaalset kontrolli all, iga avaldamiseks esitatud teksti vaatas üle tšensor. Niisugune olukord tingis sellise pärssiva nähtuse nagu enesetsensuur – autorid hakkasid ennast ise ka piirama –, „sest mine isahane tea“ (Juhan Smuul). 20. augustil 1991. aastal, mil Eesti taasiseseisvus ja vahetegemine lakkas, said välis- ja kodueesti kirjandus taas lihtsalt eesti kirjanduseks.

VG õpetajaskonda kutsuti üles jagama oma „lugemisseisu“: mis öökapil pooleli, mis järke ootamas, mis n-õ häälekalt lugedes (lapse unejutt) käsil. Põnev oli teada saada, kui seinast seinale on kolleegide kirjanduslikud maitse-eelistused 😊

IGAÜKS LOEB!
RAAMATUSOOVITUS

VG LUGEMISKUU

**MILLINE RAAMAT ON SINUL
HETKEL POOLELI?**

31. jaanuaril tabas ka eesti keele ja kirjanduse õpetajaid tõeline üllatus – kolleegid kandsid neile ette pühendusluuletuse „Kuldaväärt“ (autor Mirtel Kuuse).

VILISTLASKUU

Veebruarikuu alguses said meie vilistlased järgmise kirja: „Märts on Võru Gümnaasiumis vilistlaskuu. Meie koolis on õppinud ja kasvanud juba seitse lendu noori – kuidas teil läheb, millega tegelete, millest mõtlete ja mida meenutate? Palun anna hiljemalt 20. veebruariks teada, kas saaksid ja sooviksid 22. märtsil jagada ühes koolitunnis oma lugu ja eelkõige karjäärivalikut. Ootame tagasisidet, kes vilistlastest soovib märtsikuus üheks päevaks kooli Instagrami konto üle võtta ja/või koolis mõnda ainetundi anda. Lisaks palume, et meenutaksid oma gümnaasiumiaega ning jagaksid meiega mõtteid kooli kümnenda juubeliaasta tähistamiseks.“

JENNY-LY HILLAK, 11R

Mina käisin kuulamas **Ida Pintet**, kes lõpetas Võru Gümnaasiumi aastal 2021, ta käis reaalklassis ning tema klassijuhataja oli Eve Unt.

Pärast gümnaasiumi lõpetamist oli Idal paar valikut, kas minna ülikooli või võtta vaheaasta. Ta otsustas lõpuks ikkagi ülikooli kasuks, siin tuli teha aga veel üks valik – kas Tartu või Tallinn. Sõelale jäi Tartu, kuna Emajõe Ateena on kodule lähemal, tudengilinn; Tallinnas oleks ta pidanud vanaemaga koos elama, mis vähendanuks ta iseseisvust.

Ülikoolis õpib Ida FKM-i erialal, s.o füüsika, keemia ja materjaliteadus. Talle meeldis FKM, kuna ta ei teadnud kindlalt, kas soovib õppida füüsikat või keemiat, FKM-is valid ühe kolmest peale esimest semestrit. Ida valis füüsika, tal on ülikoolis käimas kolmas semester ning optikaloengud on ta lemmikud.

Ida on ka kolme organisatsiooni liige: TÜÜE (Tartu Ülikooli Üliõpilasesindus), FÜS (Eesti Füüsikaüliõpilaste Selts) ning ÜKSA (Üliõpilaskonna Sihtasutus). Ta rääkis meile, kui ägedad on nende organisatsioonide üritused ja et talle meeldib asjades kaasa rääkida.

See, mida ta teeb pärast bakalaureusekraadi omandamist, pole päris kindel, kuna mõtted on pidevas muutuses, praegu plaanib ta ka magistrikraadi omandada ja pürgib õpetajaameti poole.

Sain päris palju ka teada ülikooli õppekorralduse kohta. Ülikoolis on kaks semestrit – neli kuud loenguid ja õppimist ning kuuajane

eksamiperiood moodustavad ühe semestri. Võru Gümnaasiumist ülikooli minna on Ida arvates suhteliselt valutu, kuna esimene semester on põhiliselt gümnaasiumi kordamine ja koolist sai hea põhja alla.

REIO METSLA, 11L

Väga põnevat juttu enda kogemustest käis rääkimas **Margot Lainemaa**. Osula põhikoolis ajalugu, füüsikat ja matemaatikat õpetav Margot jagas oma kogemusi VG-st, ülikoolist ja muust elust. Margoti lend oli esimene VG lend, nemad lõpetasid 2016. aastal. Margot rääkis, kui harjumatu oli algul VG süsteem ja kui keeruline oli Võru Kreutzwaldi gümnaasiumist suunduda uude Võru gümnaasiumi, kus oli täiesti uus süsteem. Nende lend oli see, kes tegi tutipäeva enda jaoks eriliseks: eirati kõiki reegleid ja tehti asju enda järgi, ta ütles, et see oli ilmselt ka gümnaasiumiaja üks säravamaid hetki

Margot õppis loodussuunas, kuna talle meeldisid väga loodusained. Tegelikult plaanis ta peale gümnaasiumi minna veterinaariks õppima minna, aga kui talle meenutati loomade magama panemist, kustus see plaan. Margot läks hoopis õppima informaatikat, kuna, nagu ta ise ütles: „Vilkusid minu silme ees ainult dollarid.“ Esimene poolaasta oli väga keeruline ja enamik õhtud lõppes üksinda oma toas pisaraid valades. Õnneks oli tal võimalus eriala vahetada. Poole õpingu pealt avanes tal võimalus minna oma endisesse põhikooli tööle, kus töötab ta viimased neli aastat. Margot rääkis naljakatest seikadest, mis õpetajaameti jooksul juhtunud on, nt koputas üks tema õpilane pärast kontrolltööd endale pea peale ja ütles: „Õpetaja, mul ei ole aju, kõik kumiseb.“

Margot andis väga kasulikku nõu, kuidas gümnaasiumi lõpetamise järel edasi liikuda ja milliseid otsuseid teha. Ta andis nõu ülikooli sisseastumiskatseteks ja ülikoolielu osas üleüldse; rääkis, kuidas VG arvestuste nädal aitas teda vaimselt ülikoolis eksamisessioonil toime tulla. Juttu tuli ka tudengipäevadest, kuhu Margot soovitas kõigil soojalt minna, need on just need üritused, kus on võimalik luua väga palju uusi suhteid uute inimestega. Samuti rääkis Margot sellest, kuidas põhikoolis napib noori õpetajaid, just võib olla põhjus, et koolis on palju vana õpperežiimi ilminguid.

LASSE JANSON, 10H

Mina käisin kuulamas LHV väärtpaberispetsialisti **Tanel Kerget** ja ajakirjandusüliõpilast **Cassandra Piirioja**, mõlemad rääkisid oma kogemustest nii Tartu Ülikooli üliõpilastena kui ka Võru Gümnaasiumi endiste õpilastena.

Loeng algas tutvustusega, kus mõlemad vilistlased rääkisid oma erialast ja miks nad just selle valisid. Tanel tahtis alguses minna õppima majandust, kuid see tal ei õnnestunud, sest ta ei olnud saanud riigieksamitel piisavalt head tulemust, niisiis asus ta õppima riigiteadusi. Majanduse võttis ta endale kõrvalerialaks; kui ülikooliõpingud läbi said, asus ta tööle LHV-s väärtpaberispetsialistina, mis oli olnud ta soovitud tööala.

Cassandra on veel ajakirjanduse eriala tudeng, õpingute kõrvalt töötab Cassandra veekeskuses Aura administraatorina ja teatris Vanemuine noortejuhina, pidades õpilastele loenguid ja korraldades ekskursioone.

Tutvustus läbi, hakkasid nad rääkima ülikoolis õppimisest ja mis on seal erinevat, võrreldes meie kooliga. Ülikoolis tunde enam pole, on loengud ja diskussioonid; seal ei hoolita, kas töötad/mõtled kaasa või mitte. Õppurid võivad märkmete tegemiseks kasutada sülearvutit ja telefoni, kuid paljud kasutavad neid ka muuks otstarbeks, nagu näiteks videomängude mängimiseks. Õppejõud kohtleb kõiki samaväärselt ja lektorid võivad olla sama vanad kui tudeng ise.

Huvitav oli teada saada, et „koolinädal“ on nendel üsna lühike – ainult kolm päeva ja muu on siis kas iseõppimine või puhkamine. Samuti olid päevad üsna lühikesed, sest loeng kestis tavaliselt alla kahe tunni.

Peale selgituste, kuidas ülikoolis elu käib, andsid nad ka palju soovitusi. Peamine soovitus oli õppida praegu, kuid ka ülikoolis nii palju kui võimalik, kuna hinded mängivad suurt rolli ülikooli sissesaaamisel. Samuti soovitasid nad ära kasutada õppetootuste võimalust, mille eest saab isegi üüri ära maksta. Peale selle soovitasid nad teha ka tudengikaardi ja sooritada akadeemiline test.

Loeng oli väga informatiivne ja väga huvitav oli kuulata, kuidas üliõpilaselu käib. Cassandra ja Tanel olid mõlemad väga jutukad

ja valmis vastama igale küsimusele. Tänu loengule on mul palju parem ettekujutus sellest, mil viisil tudengielu käib.

ROMI ALJES, 11L

Robi Zuts lõpetas Võru Gümnaasiumi 2018. aastal ja läks kohe pärast gümnaasiumi õppima Pallase Kunstikooli fotograafiat. Kooli kohta ütleb ta, et vaba aega võrreldes gümnaasiumiga oli palju rohkem – kodutöid ei antud põhimõtteliselt üldse, aga tunnis tegemata asjad pidi kodus lõpetama.

Robi hakkas juba gümnaasiumi ajal fotograafiaga tegelema, mis andis talle kogemuse ja väikese eelise uues koolis. Kooli sisseastumiseks pidi ta koolibussi pildistama. Buss oli aetud koolihoovi, kätte anti kaamera, mille ühtegi seadet muuta ei tohtinud, ja pilte tuli teha kindlaks määratud aja jooksul nii palju kui võimalik. Üks ülesanne oli kiirjoonistamine, st antakse teema ja aega on 5 sekundit, et teha teema kohta pilt. Loomulikult toimus ka vestlus. Zuts ütles, et teemakohaseid küsimusi oli vestlusel väga vähe ja õppejõud rääkisid omavahel rohkem kui temaga.

Robi kõige vihatum tund oli eesti keel: iga tund oli vaja täita töölehti, kursuse lõpuks oli vaja ette näidata kaust koos tiitellehe ja kõikide töölehtedega. Teisel aastal hakkas Robi juba kooli kõrvalt tööd saama fotokunsti alal. Selle põhjusel hakkas ta koolis „üle laskma“, aga kuna ta tegi tööd kooliga seotud alal, siis ta sai loengutest n-ö ära nihverdada. Praegu on Robil kaks ettevõtet, ta on režissöör, fotograaf ja loovdirektor.

Hanna-Maria Org lõpetas Võru Gümnaasiumi humanitaarsuuna 2022. aastal ja läks samuti edasi õppima Kõrgemasse Kunstikooli Pallas tekstiili erialale. Hanna-Maria sisseastumine kooli toimus veebis. Õpilastel oli aega 24 tundi, et loomingulised eksamitööd lahendada ja teatud kellaaajaks ära saata. Hanna-Maria ülesanne oli teha kompositsioon asjadest, mis on tema ümber, ja sellest kompositsioonist tuli hiljem luua tekstiiliese oma koju. Vaja oli teha ka üks T-särgi kujundus: ette oli antud, milliseid kujundeid tohib kasutada. Samuti toimus vestlus veebis, teemaküsimusi eriti ei esitatud.

Üks eelis kooli õppima asumisel oli Hanna-Marial gümnaasiumiõpingute kõrvalt Pallasel läbitud kompositsiooni kursus. Hanna-Maria üks lemmiktundidest on vaibakudumise tehnoloogia, üks raskematest aga kunstigeomeetria. Seoses

vabaainega aitab Hanna-Maria korraldada *moe-shom*'d Eesti Rahva Muuseumis.

Pallase õpe kestab neli aastat, siis omandab rakendusliku kõrghariduse. Nelja õppeaasta jooksul puudutatakse väga palju erinevaid valdkondi, nii et kui on huvi kunsti vastu, siis Kõrgem Kunstikool Pallas on selle õppimiseks õige koht.

LAURA KÄÄPAKAUST, 11R

Lisette Sults lõpetas eelmisel aastal VG loodussuuna, praegu õpib ta Tallinna Tervise Kõrgkoolis õendust. Ta teadis juba lapsena, et soovib töötada haiglas; nautis arsti juures käimist ja talle meeldis meditsiin. Põhikooli lõpus oli otsus kindel: õppida meditsiini, täpsemalt õendust; töövarjupäeval valis ta varjutamiseks ämmaemanda ja sellest sai kohe tema teine valik, mille poole Lisette püüdis kogu gümnaasiumiaja, aga 12. klassis selgus, et tema unistuste erialale astujatele kehtestati uued nõudmised: tuleb sooritada akadeemiline test, millest ta oli kuulnud ainult hirmujutte, ja see saigi talle saatuslikuks.

Akadeemilist testi läks ta tegemata täiesti magamata, sai sellest hoolimata vajalikud punktid, aga kohta talle ei pakutud. Ämmaemanda erialal kutsuti sada inimest vestlusele – ta jäi 101-seks. Algul plaanis Lisette talvel uuesti üritada, aga proovis suvel ka Tallinnasse. Seal tegi ta katse ainult õendusesse ja sai maksimumpunktid.

Õpe toimub enamasti Zoomis, mis talle meeldib, kuna saab palju Võrus olla. Esimene aasta on olnud Lisette hinnangul igav: ta sooviks rohkem õppida. Ta oli veebruarist märtsi lõpuni Ida-Tallinna keskhaiglas kirurgiaosakonnas praktilial ja sai sealt nii palju enesekindlust, et läheb aprillikuust hooldajaks.

Linda Koreinik õppis VG reaalsuunas, kuna see tundus talle sobivaim. Põhikooli lõpus teadis Linda, et soovib meditsiini õppida. Sisseastumisvestlusel rääkis ta komisjonile plaanist saada piloodiks, mis langes aga kõrgusekartuse tõttu kohe ära. Pärast gümnaasiumi ei õnnestunud tal kohe arstiteadusesse sisse saada, seega suundus ta esialgu proviisoriõppesse, kuna sealt oli lihtne aineid üle kanda. Ülikoolis oodatakse, et gümnaasiumis ollakse saanud ka keemia suunakursusi, seetõttu pidi ta ennast ise järele aitama. Poole aasta pealt kadus motivatsioon, kuna anatoomia meeldis talle keemiast rohkem. Lisaks andis hoogu motivatsiooni langusele tõik, et Eestis pole proviisoritele tööd

pakkuda, mis tähendanuks välismaale suundumist ja oleks olnud veel ajakulukam kui arstiõpe. Aasta põhiliselt ainult keemiat õppinud, proovis ta uuesti arstiteaduskonda ja sai sisse. Arstiõpe kestab kuus aastat ja selle lõpus on lõpueksam, et saada üldarstiks. Pärast kuut aastat on võimalik minna residentuuri ehk spetsialiseeruda erialaarstiks.

Enne ülikooli astumist soovib ta kindlasti uurida eriala kohta, et ei tekiks pettumust ja soovi eriala vahetada. Kui aga tekib tunne, et see pole see, siis jätta esimesel võimalusel asi katki, vastasel juhul on õpingud lihtsalt ajaraisk. Lisaks soovitas Linda valitud eriala nimel pingutada, sest meelepärasele erialale sissesäämine ja õppimine on pingutust väärt.

Annabel Toom ei olnud enne VG-sse õppima asumist kindel, kelleks ta saada tahab. Vestlusel rääkis ta soovist õppida logistikat. Gümnaasiumiajal meeldisid talle matemaatika, astronoomia ja keemia, ta osales ka olümpiaadidel, aga need polnud sellised ained, mis talle sel määral meeldinuks, et ülikoolis jätkata. Geneetika jõudis temani bioloogiatundide ja teaduskooli kursuse kaudu. Alguses Annabel kahtles oma valikus, aga siis hakkas ta otsima mikse: miks talle sobib keemia, füüsika, matemaatika, inimese uurimine, meditsiin ja infotehnoloogia? Geneetikaõpingud nõuavad/eeldavad kõike eelnimetatut.

Praegu õpib ta Tartu Ülikoolis kolmandal kursusel geenitehnoloogiat ja osaleb Bioteaduste Üliõpilaste Seltsi töös. Ta aitab korraldada geneetika õppepäevi, millest enim meeldib talle kriminalistika töötuba.

PERT PAIGELKALN, 11R

Seoses vilistlaskuuga käisin kuulamas vilistlaste lugusid sellest, mida nad peale gümnaasiumi teinud on. Mulle rääkisid oma tegemistest **Lauri Pudersel**, kes õppis tööstusautomaatikat ja töötab Tallinnas Saksa Automaatika OÜs müügi- ja projektijuhina, ning ka **Ann Kukkk**, kes õpib informaatikat Tartu Ülikoolis.

Lauri rääkis, et temale ülikoolis ei meeldinud ning lahkus ülikoolist ja asus õppima Väimela KHK-sse mehhatroonika erialale. Ta rääkis, et ülikooli ajal tuleb olla valmis ühiselamus elamise varjukülgedeks: magada väga ei saa ja peod toimuvad peaaegu iga päev. Ta oli väga tänulik VG-le saadud kogemuste

ja tarkuse eest. Lauri rõhutas seda, et prooviksime korralikult õppida ja koolis käia, kuna ülikoolis võivad olla isegi tunnikontrollid nagu arvestused, lisaks soovitas ta mitte plagiati esitada, kuna ülikoolis võib sellega vahele jäädes peale teist hoiatust välja kukkuda.

Ann rääkis, et ülikooli astudes tundus talle alguses, et ta ei õpigi informaatikat, vaid matemaatikat, tema jaoks on kõrgkooli matemaatika üks raskemaid aineid ülikoolis. Lisaks muutis tudeerimise raskeks ka see, et tunniplaan oli harjumatu: päevas võis olla ainult üks loeng, mis oli tema jaoks imelik. Samas meeldis talle aga see, et mõnesid loenguid sai kuulata internetiavarustest. Ülikooli minnes astus Ann matemaatika- ja informaatikatudengite seltsi (MITS). Seal korraldatakse võistlusi, ühe võistluse auhinnaraha oli lausa 1000 eurot. Ta lisas, et ülikoolis saab raske olema ning minimaalselt pingutades võib kiiresti välja kukkuda. Õnneks on Annil head (klassi)kaaslased, kes on teda igati valmis aitama.

Ann ja Lauri soovitasid mitte minna ülikooli kõrvalt tööle, kuna see muudab õppimise raskemaks. Lisaks soovitasid nad ka proovida erinevaid asju elus ja andsid meile märku, et proovides leiame selle õige asja, mida tahame tulevikus teha. Mõlemad ütlesid ka seda, et laia matemaatika eksami tegemine annab palju juurde, lisaks aitab kaasa olümpiaadidest osavõtt. Oli väga hariv ja huvitav päev.

BRITA MIA MARRAN, 11R

22. märtsil toimus Võru Gümnaasiumis vilistlaspäev. Õpilased said valida, keda kuulama minna. Vilistlased rääkisid oma kogemustest ning tegutsemistest peale gümnaasiumi lõpetamist. Käisin kuulamas **Hellika Otsarit** ja **Kerttu Villa**, kes lõpetasid Võru Gümnaasiumi 2022. aastal.

Hellika otsustas peale gümnaasiumi lõpetamist minna Tallinna Muusika- ja Balletikooli (MUBA). MUBAs on võimalik valida 13 eriala vahel, millest Hellika õpib rütmimuusika laulmise osakonnas. Selles suunas saab õppida lauljaks-muusikuks, kes orienteerub muusikastiilides, oskab oma häält professionaalselt kasutada ja suudab nii lugeda kui ka kirjutada nooti. Õpingutel tunneb Hellika puudust eelkõige pillimängust, kuna laulmise erialal keskendutakse ikka häälemuusikale. Kooli sissesäämisel

oli väga tihe konkurent, vähesed said asuda õppima soovitud erialal.

Kerttu plaanis juba gümnaasiumiõpingute ajal asuda peale lõpetamist välismaale. Asukohas tal küll täit selgust veel pole. Praegu töötab Kerttu USAs lapsehoidjana Rhode Islandi osariigis. Protsess USAse tööle asumiseks polnud lihtne – vaja oli hankida viisa, koguda vajalik summa raha ning lõpuks leida sobiv pere. Vahetusperesid on Kerttul olnud kaks, kuna esimene perega suhted ei klappinud ning Kerttu oli sunnitud leidma endale sobivama kodu. Peale väikeste laste hoolitseb ta ka kahe koera eest, seega, päevad on tal tihedalt sisustatud.

SPORT

TAKISTUSRADA

HENRI VINK, 11R

Ettevõtlikkuskalkulaatorisse lisandus uus võistlus – takistusraja läbimine koolimajas. Raja läbimiseks tuli kokku panna 11-liikmeline klassi võistkond.

Takistusraja läbimist alustasid õpetajad ja 11H klass kell 11.30, võistlus jätkus kell 14.40. Rada koosnes 9. punktist, kus MÕISA liikmed pakkusid ürituse ladusal kulgemisel abi, kuna aeg oli tähtis. Võistlejad tuli jaotada enne punktidesse, nii et kõik oleks stardiks valmis.

1. Start fuajees valvelaua juures, särk selga ja herneid korjama.
2. Järgmine võistleja saab eelmiselt särki, paneb selga ja jookseb I korrusele kraaniakusi juurde ja puhub trajektooriga olevat joogitopsi. Annab särki järgmisele.
3. Kolmas lahendab arvutusülesande ja annab särki järgmisele.
4. Neljas punkt on eesti keele kabineti juures, kus tuleb hüpetega läbida redel. Kohapeal juhendatakse, kuidas hüpata. Võtab särki seljast.
5. Viies võistleja jookseb trepist üles koridori lõppu laboriklassi kõrval oleva laua juurde ja lahendab nuputamisülesande. Särk järgmisele.
6. Kuues liigub joone juurde, voldib lennuki ja viskab üle joone. Särk järgmisele.
7. Seitsmes liigub aula poole, enne uksi on hularõngas, millega tuleb hüpata 10 korda. Siis suundub aluasse ja annab särki järgmisele.
8. Kaheksas paneb särki selga ja läheb suuskadele, kus on 3 inimest, et alustada suusatamist.
9. Suusatamise lõpus ootavad kõik võistkonnaliikmed, kes saavad nn teatepulgasärki ja annavad üksteisele särki selga ja seljast ära vaheldumisi kuni lõpuni, siis läheb aeg kinni ja võistlus on läbi.

Tulemused:

I koht – 10R (5.51; auhinnaks 30 tasuta pääset 11. veebruaril toimuvale Barruse võrkpallimängule Võru Spordikeskuses kell 17.00)

II koht – 10H (6.37)

III koht – 10L (7.14)
 11H (8.49)
 õpetajad (9.37)
 11L (9.40)
 12R (10.25)
 12H (11.00)
 11R (11.16)

Fotod: [kooli fotogalerii](#)

MALE

HENRI VINK, 11R

16. veebruaril algas kell 11.10 Võru Gümnaasiumi ajaloo esimene maleturniir.

I voorus võistlesid

- Ats Raal *vs.* Rogert Hollo
- Hardi-Joosep Kongo (Ruy Lopez) *vs.* Karl-Markus Hannust
- Trond Herman Meier (London System) *vs.* Reio Soikka
- Richard Tupp *vs.* Reio Vissel (Queen's Indian)
- Henri Vink *vs.* Robert Kaljapulk (London System)
- Rasmus Heyoan Mölder (Four Knights) *vs.* Randel Johannes Reeder
- Andreas Vanatalo *vs.* Joel Kaarel Kant (King's Indian Attack)
- Harlis Heliste *vs.* Rasmus Koort (Queen's Gambit)

II voorus võistlesid

1. mäng – Ats Raal *vs.* Hardi-Joosep Kongo
2. mäng – Trond Herman Meier *vs.* Reio Vissel
3. mäng – Robert Kaljapulk *vs.* Rasmus Heyoan Mölder
4. mäng – Joel Kaarel Kant *vs.* Rasmus Koort
5. mäng – 1. ja 2. võitjad
6. mäng – 3. ja 4. võitjad
7. mäng – 5. ja 6. kaotajad
8. mäng – (finaal) 5. ja 6. võitjad

Maleturniiri esinelik

1. Joel Kaarel Kant 11R
2. Reio Vissel 11H
3. Robert Kaljapulk 12L
4. Ats Raal 11L

Palju õnne kooli parimale maletajale Blitzi stiilis, Joel Kaarlile!

KORVPALL

Fotod: [kooli fotogalerii](#)

I koht – 12R

II koht – 10L

III koht – 12L

4. koht – 10R

VALIKAINED

IMELINE AKVARELL

RENE PELTSEER, 11L. Fotod: Rene Peltser

Teisel perioodil toimus valikainete nädalal kursus pealkirjaga „Imeline akvarell“, mida juhendas käsitööõpetaja Regina Vildo, kes on suur akvarellisõber.

Nädal oli väga mitmekesine – erinevad vesivärvid, erinevad pintslid, erinevad paberid ja erinevad tehnikad. Algul piilusime natukene vesivärvide ajalukku ja tutvusime kuulsamate akvarellikunstnikega. Üsna pea saime pintslid ka ise kätte võtta ja esimesi pintslitõmbeid ja kriipse maalida. Järgmiseks proovisime juba erinevaid tehnikaid, näiteks nagu märjalt kuivale ja märjalt märjale kui ka laseerimist (tehnikat, kus kasutatakse värvikihte, lastes eelmisel värvikihil ära kuivada, enne järgmise peale kandmist, tekitades ruumilise efekti). Saime ennast proovile panna, maalides lilli, magustoite ja armsaid loomakesi.

Kursuse jooksul valmisid värvilised tööd, väike loomakeste raamat, õnnitluskaart ja ka katsetuste vihik. Kõikidest maalidest tehti ka koolimaja näitus. Oli väga meeldiv kursus ja mõnus kõrvalepõige veidi rutiinsest tunniplaanist. „Imeline akvarell“ võibolla isegi äratas minus taas huvi vesivärvide vastu.

ARHEOLOOGIA

MARLEEN HÜTSI, 11L. Fotod: Marleen Hütsi

Minu teise perioodi valikaine oli arheoloogia, see on valdkond, millega ma pole väga palju kokku puutunud ja silmaringi laiendamiseks tundus see valik ideaalne. Meie juhendaja Liia Vijand-Lind on arheoloog ja Tartu Tamme gümnaasiumi ajalooõpetaja.

Esimesel päeval tutvumise arheoloogia kui teadusega, selle tähtsuse ning vajalikkusega. Üldiselt on arheoloogia ajalooteaduse haru, mis uurib inimkäitumist läbi aja ja ruumi, ning selle põhilisteks allikateks on muistised. Edasi saime teada, kuidas tehakse esemete analüüsi ja milliseid meetodeid arheoloogid leidude vanuse ja materjali määramiseks kasutavad. Päeva teises pooles vaatasime videoid Ameerika põlisrahvastest ja tegime nende kohta esitluse.

Teisel päeval kandsime kaaslastele ette oma esitlused Ameerika põlisrahvastest ja arutlesime sellel teemal. Hiljem tutvusime arheoloogiliste välitööde ja interdistsiplinaarse arheoloogiaga. Viimases tunnis tegime taas kord rühmatööd – lugesime ajakirja Tutulus ja koostasime plakati arheoloogia analüüsist ja loetud lugudest.

Kolmandal päeval külastasime Tartu Ülikooli laborit, kus erinevad arheoloogid näitasid meile oma igapäevatööd, rääkisid erilistest leidudest, tutvustasid mitmeid masinaid ja vastasid meie küsimustele. Sain teada, kuidas uuritakse hambakivi, mille järgi katsutakse selgusele jõuda, mida inimene on söönud ja kui vana ta võis olla. Meil oli võimalus katsuda erinevaid münste, ehteid ning isegi looma- ja inimluuid, mis olid osteoloogia ja zooarheoloogia osakonnas. Lõpetuseks tegime koos õpetajaga väikese ringkäigu Tartu vanalinnas ja ta jutustas meile tähtsamatest ajaloolistest kohtadest.

Neljandal päeval tegime oma rühmatööde ettekandeid arheoloogia meetoditest ja analüüsist ning jagasime muljeid õppekäigust Tartusse. Edasi uurisime inimese evolutsiooni ja vaatasime videoid Aafrika põlisrahvastest. Lõpetuseks tegime kursusest kokkuvõtte, esitasime küsimusi, õpetaja tutvustas meile ka viikingeid.

Viimandal päeval tegime kodus iseseisvat tööd: kirjutasime essee ja täitsime töölehte.

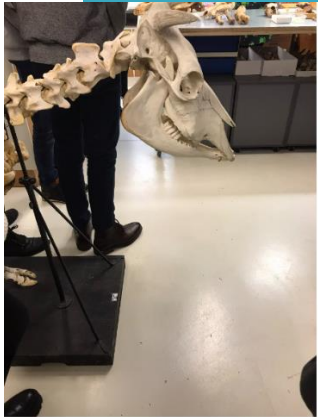
Arheoloogia oli väga huvitav ja hea valik. Kõige rohkem pakkus mulle huvi interdistsiplinaarne arheoloogia, sest see on väga lai ja seotud ka mõnede minu lemmikõppeainetega. Arheoloogia labori külastamine on samuti meeldejääv ja tore kogemus.

Vanad hambad ja põlenud rukkiterad

Inimese luustik

Lehm Roosi

Naise kolju

TERVISLIK TOIT

KÄROLIN KOORT, 11L

Kursuse „Tervislik toitumine“ eesmärk oli tutvustada erinevaid viise, kuidas muuta toite tervislikumaks nii, et need sobiks kõigile, olenevalt nende tervislikust seisundist. Kursuse teoreetilises osas tutvustati erinevaid toitumisega seotud haigusi, allergiaid ja toitumisviise. Samuti sai arendada praktilist söögitegemisoskust ja muuta lihtsaid toite tervislikumaks, näiteks asendades tavalise nisujahu täisterajahuga või kasutada valge riisi asemel pruuni riisi.

Valikaine toimus 6.–10. märtsini Väimela Kutsehariduskeskuses. Kursusel osales neliteist koolinoort, kes soovisid saada uusi teadmisi ja kasutada neid praktikas.

Nädala jooksul valmistasime erinevaid toite: hommikusööki, eelroogi, suupisteid, pearoogi ja magustoite. Igaüks sai kaasa rääkida selles, milliseid toite ta soovib valmistada. Nii saigi grupi peale kokku väga maitsev ja tervislik menüü.

Esmaspäeval valmistasime lillkapsa-brokolipõhjal pitsat, tatrakaraskit, oa-päikesekuivatatud tomatimääret, šokolaadiküpsiseid kikerhernejahuga, röstitud paprikaid, Itaalia krõbeleiba, spinatibiskviiti ja astelpajumahla. Teispäeval tegime tortillasid, valmistades kana, salsa, *cuacamole*, *kimchi*, taimse majo

ning magustoiduks küpsetasime hapukapsa-*brownie*'t ning peedi-šokolaadi muffineid.

Kolmapäeval valmistasime küpsetatud lõhet, rebitud sealiha ning sinna kõrvale tegime erinevaid lisandeid. Eelroaks valmistasime taimset punase läätse pannkooki, *romesco* kastet ja krõbedat šampinjoni ning magustoiduks oli taimne *panna cotta*.

Neljapäeval tegime *sushit* – igaüks sai teha endale meelepärase maitsega *sushi*, magustoiduks oli šokolaadivaht kikerherneleemest.

Reedel valmistasime karrit, kevadrule, kooki, *churro*'sid-kasutasime ka toitu, mis oli eelmistest toidukordadest üle jäänud. Pärast seda, kui olime mitu tundi köögis vaeva näinud, saime maitsta valmistatud toite, mis kohati maitseid ja nägid välja kui restoranis tehtud. Toidu valmistamine köögis oli edukas ning kõik toidud õnnestusid peale peedimuffinite, millele unustasime lisada magusainet.

Minu arvates on köögis toimetamine lõbus, kuna igaüks sai juurde teadmisi, mida saab tulevikus kasutada!

3D-MODELLEERIMINE JA PRINTIMINE

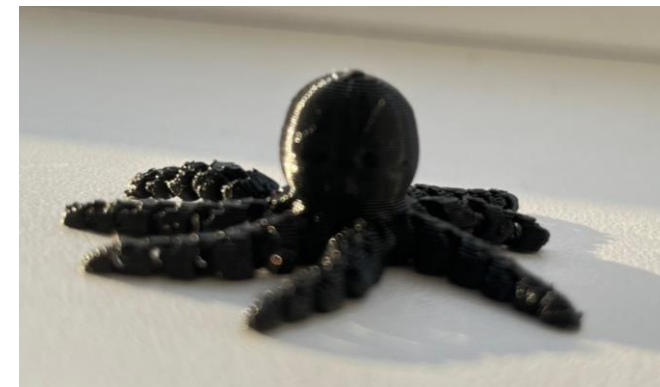
SIMON HALLIMÄE, 11R. Fotod: Simon Hallimäe

Valisin endale „3D-modelleerimise ja printimise“, kuna olen varem tegeleenud 3D-kunstiga, näiteks piltide, karakterite, animatsioonide ja mängude loomisel. Teine valiku põhjus on, et soovisin rohkem tutvuda 3D-printimisest, mida teha ja mida mitte, ning ise ka 3D-mudelit välja printida.

Esimesel päeval tutvusime teemadega, mis on seotud 3D-printimisega. Meile tutvustati erinevaid filamente (3D-printeri väljaprintitav plastik), printimistüüpe (graveerimine, CDC- ja 3D-printimine), kasutusalasid ning tutvustati esimest 3D-modelleerimisprogrammi, milleks osutus TinkerCad. Kodutööks saime ülesande disainida TinkerCadiga vähemalt 6 emotikoni.

Teisel päeval tutvustati rohkem TinkerCadi ning meile anti ülesanne disainida medaljon ja otsida internetist 3 3D-mudelit. Kolmandal päeval külastasime Võru Kreutzwaldi Kooli 3D-printimise klassi, kus printisime ühe lülidega mudeli, mida sai kohe pärast printimist lülidest liigutada.

Valisin enda mudeliks väikse kaheksajala, mille üks jalg tuli otsast, kui proovisin lülide liikumist sujuvaks teha. Kreutzwaldis oli ka lasergraveerija, millega graveerisime nahajupile medaljoni.

Neljapäeval külastasime Väimela KHK-s Tsentrit, kus räägiti infot, mida teha, kui keegi juhuslikult soovib Tsentrisse sisse astuda, tutvustati meile erinevaid tööstusmasinaid, mis kasutavad CDC-, 3D-printimise ja graveerimise meetodeid. Pärast Tsentrit jõudsime tagasi Võru Gümnaasiumisse, kus siis tehti igapäevast 3D-skaneering, mille järgmisel päeval välja printisime.

Reedel modelleerisime erinevaid mudeleid 3D-modelleerimisprogrammiga SolidEdge. Modelleerimise ajal printisime ka endast skaneeritud 3D-mudeleid.

Valikkursus oli rahulik ning saime kujundada ka oma mudeleid, mille võisime hiljem välja printida. Soovitan seda kursust kõigile, kes soovivad endale luua vidinaid või tutvuda 3D-modelleerimise programmidega.

EDUKA ELU ALUSED

ELIISE MEHO, 11R

„Eduka elu alused“ oli e-kursus, mis toimus keskkonnas Changemakers.ee, kuhu tegime ka kasutajad. Kursuse pluss oli see, et sain toimetada oma graafiku järgi, sest videod ja ülesanded olid kõik korraga olemas.

Meid juhendasid Erkki Kubber ja Merili Ginter, kes olid teinud palju videoid, mis olid selgesti arusaadavad, ja töid näiteid ka enda elust, et luua kuulajatele parem arusaam. Nad on lugenud väga palju teemakohast kirjandust ja oskasid õppeprotsessi väga hästi üles ehitada. Igal teemal oli sissejuhatus, peegeldus, kokkuvõte ja ka ülesanded.

Kursus on mõeldud neile, kes tahavad ennast arendada. Sain teadmisi harjumuste, kuulamise ja palju muu kohta, näiteks õppisin viise, kuidas harjumust tekitada ja kuidas halbade harjumustest vabaneda, nüüd praktiseerin õpitut enda peal. Tegime ka *bucket list*’i, mille täitmist jään ootama.

Siin on minu *bucket list*.

Bucket list

ÕHUS - kuumaõhupalliga lennata, bungee hüpe, langevarjuhüpe, helikopteriga lennata.

VEES - snorgeldamine, ookeanis ujuda, kruisi, scuutriga sõit, vannis lõõgastuda, puuriga haide juures sukeldumine, kaljult hüpe, ujuda allikates.

MAAL - näha mägesid, lumelauaga sõit, matkamine, telkimine, vabatahtlik olla, 4000 juppi puzzle kokku panna, teha tätoveering, mini golf, vaadata akvaariumi, ronimis pargis käia, verd anda.

KAASLASEGA KOOS - tähistavast vaadata, väljas magada, ratsutamas käia, käia muuseumides, piknik, double date, teha linnumaja, skinny dipping, live kontsert, põgenemistuba, käia pildistamas, komöödiat kuulamas, balletti vaatamas, ooperit kuulamas, teha söömiskava.

REISIDA - Itaalia, Jaapan, Hispaania, Tai, USA, Lõuna-Ameerika, Inglismaa, Taani, Poola, Uus-Meremaa, Saksamaa, Prantsusmaa.

SOOVIN ÕPPIDA - sõitma lumelauaga, klaver, psühholoogia, joonistama, kokkama, aiandust, asjade parandamist, iseseisvust, ehitamist mingil määral, moodi, sisekujundust, uisutamist, toitumise kohta

SOOVIN OMADA - maja, meeldivaid riideid, aeda, kassi, koera, hea parfüümi, auto, fotokaamerat, uut voodit, jalanõusid.

MIDA LUGEDA - psühholoogia valdkond, luule, podcastid unest jne, „Miks ta seda teeb?“.

MIS FILMID, VIDEOD - Romeo + Juliet, Joker, Dead Poets Society, The Perks Of Being A Wallflower, La La Land, Peter Pan, The Breakfast Club.

Kui enne valikainet arvasin, et edu ongi suures osas raha ja suhted, siis nüüd mõistan, et edu algab üldse enese mõistmisest ja armastamisest. Selleks et edukas olla, peaksid

1. seadma eesmärgid ja harjumused;
2. tegema nn uhkuse nimekirja halvemateks päevadeks, millega siis tuju tõsta;
3. oskama aega planeerida;
4. jälgima enda tulusid ja kulusid;
5. ümbritsev keskkond peaks puhas olema;
6. peegeldama oma päeva, näiteks pidama päevikut;
7. mõistma, et erinevatele inimestele tuleb läheneda erinevalt;
8. olema hea kuulaja;
9. oskama konfliktidega toime tulla.

Õppisime, et aja planeerimisel on oluline järjekord: tähtsam esikohale ja siis saab alles teised paika panna. Ajakava peaks panema paika 1-2 nädala kaupa. Jagasin enda jaoks tegemised nelja valdkonna vahel näidisedena nii:

1. oluline, ajaliselt fikseeritud - kool, töö;
2. olulised, paindlikud - trenn;
3. väheolulised, ajaliselt fikseeritud - kino;
4. väheolulised, paindlikud - sotsiaalmeedia.

Minu lemmikteema oli isiksusetüübid, kus selgitati, et on nelja tüüpi inimesi, kes koos aga täiustavad üksteist. Ilmselt domineerib igas inimeses üks neist, kuid mingil määral on kõik esindatud. Tänu sellele, kui loed inimese kehakeelest ja muust välja tema isiksusetüübi, tead juba, kuidas talle läheneda.

Isiksusetüübi kindlaks määramiseks on olemas ka test. www.123test.com/disc-personality-test

1. *Driver (dominance)*. Nende jaoks on oluline kasu ja tulemused. Neid tunneb ära korras laua, nähtaval olevate auhindade, viisaka riietuse, domineeriva kehakeele ja konkreetsete sõnade järgi. Neile ei meeldi pikka loba rääkida, vaid nad soovivad kohe asja juurde minna ja nii tuleks teha ka nendega vestlemisel.
2. *Expressive (influence)*. Nende jaoks on olulised inimesed, emotsioonid ja sotsiaalne tunnustus. Neid tunneb ära segamini laua, kirevate riiete, avatud kehakeele, valju hääle ja naeru järgi. Neile meeldib, kui neid kuulatakse, ja see on ka hea viis nendega suhtluse alustamiseks.
3. *Aimable (steadiness)*. Nende jaoks on olulised inimesed ja järjepidevus. Neid tunneb ära turvalise ja mugava riietuse, pehme ja sõbraliku näo ja tagasihoidlikkuse järgi. Neile ei meeldi vaielda ja neil on laua juures pere ja sõprade pildid.
4. *Analytic (compliance)*. Nende jaoks on olulised detailid ja põhjused. Neid tunneb ära ülkorras laua, korrektse välimuse ja muretseva näo järgi. Nad teevad otsuseid kaua, kuna mõtlevad kõik läbi ja kardavad eksida.

Kursuse lõpus pidime tegema video sellest, kuidas me slaididele toetudes rääkisime, mida kõike me sellest kursusest õppisime.

EHITUSE ALUSED

DANIEL PAJU, 11R

Valisin ehituse alused, kuna mind huvitavad ehitus, projekteerimine ja inseneria. See valikaine tundus suurepärase võimalus saada rohkem teadmisi ja natukene praktiseerida inseneriat ja ehitust. Kursusel osales 14 õpilast, meid juhendasid Raimond Vink ja Elina Jõpiselg.

Noored õpetajad olid hiljaegu lõpetanud TalTechi, seetõttu oli neid väga huvitav kuulata, sest kõik teadmised olid värsked ning neid toetas ka töökogemus. Meie viiepäevane valikaine algas lõbusa mänguga, mille käigus saime teada, kes meil klassis on ning millega kellelegi tegeleda meeldib. Seejärel tutvustasid õpetajad meile TalTechi inseneeriateskondade ja selle üliõpilaskogu. Kuna ma tahan minna TalTechi õppima, oli väga huvitav kuulata muljeid kelleltki, kes kõige selle keskel hiljuti on olnud.

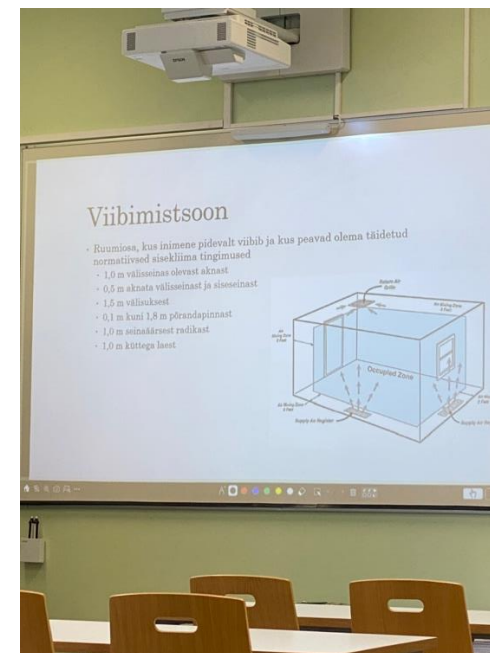
Tutvus tehtud, asusime ehitusteadmisi omandama. Saime teada, et projekteerija töö on üks suur ennustamine ja oletamine, mis siiski tugineb valemitele ja arvutustele. Ilma arhitektita ei oleks ühtegi hoonet: ta on loob hoonete kontseptsiooni, arvestab valgusega, planeerib ruumid ning peab arvestama ka evakuaatsiooni teekonnaga. Tegime endale selgeks, kes kõik on ehitusega seotud: sise- ja maastikuarhitekt, konstruktor, ehitusjuhid, veevarustus- ja kanalisatsiooninsener, kütte-, ventilatsiooni- ja jahutusinsener, elektriprojekterija. Veel tutvusime silla ja teede maailmaga, mis ei ole konkreetset igat hoonetega seotud, kuid siiski on oluline osa ehitusest. Esimese päeva lõpus tutvusime koormusega, mis on inseneride sõnul „jõud, millega keha mõjutab teist“. Kodutööks anti kahe peale teha lühike slaidiesitus mõne varingu kohta ning anda grupile lühiülevaade.

Teisel päeval uurisime lähemalt erinevaid ehitusmaterjale, nende tugevusi ning nõrkusi ja nende kasutusvaldkonda: betoon, teras, puit ja erinevad ehitusplokid. Enim kasutuses olevad betoonplokid on õõnesbetoonplokid, poorbetoonplokid ja tellis. Jõudsime tutvuda olemas olevate soojusmaterjalidega: mineraalvill (klaas- ja kivivill), vahtpolüstereen (EPS ja XPS) ning poliüuretaan (PIR ja PUR). Teise päeva lõpuks saime teada hoonete purunemise põhjuseid, milleks on defektid, ehitusvead, väärkasutus, projekteerimise viga, valed lähteandmed, hoolduse puudumine, aja mõju konstruktsioonile jms.

Kolmandal päeval võtsime sihikule sillad, sh nende ajalugu Eestis ja maailmas, erinevad sillatüübid, jõudude liikumine ja rakendumine sildades. Päeva teises pooles moodustasime kolmesed grupid ning asusime ehitama pabersildu, mida pärast testisime. Kasutada oli 50 A4-formadis paberit, 3 pulgaliimi,

harilik pliats, joonlaud ja käärid. Minu grupi sild, pidas vastu 4,2-kilogrammisele tõmbamissurvele, seejärel läks üks silla ühendustest lahti ning sild varises kokku.

Neljas päev oli huvitav: saime kasulikku teavet hoonete sisekliima, energiaallikate ning soojusülekannete kohta. Õpetajad alustasid päeva tarkusega: „Ilma tehnosüsteemideta ei ole tegemist arhitektuuriga, vaid skulptuuriga.“ Hoone sisekliimat mõjutavad soojus, niiskus, temperatuur, tuuletõmbus, valgus ning müra. Meile tutvustati puitu, gaasi, elektrit, briketti ja geotermaali, mis on tuntumad energiaallikad. Viimane osa päevast oli soojusülekanne, mis võib olla konvektiivne, kiirguslik ning soojusjuhtivus.

Viimasel päeval käisime koolimajas ringi termokaameraga ning nägime, kus on suuremad külmasillad ja kus väiksemad. Saime teada, et koolimaja on hästi ehitatud: külmasildu on väga vähe ning need on väikesed. Koolile oli tiir peale tehtud, naasime klassiruumi, tegime kokkuvõtte ning väikse tagasisideringi, mis meile meelde jäi ning mida huvitavat teada saime.

Minule meeldis see valikaine väga, kuna tahan minna TalTechi inseneeriat õppima ning tulevikus tegeleda ehituse ala. Soovitan ehituse aluseid kõigile, kes tunnevad huvi ehituse, inseneeria ja projekteerimise vastu.

ETTEVÕTLUSÕPETUS

KRISTEN ROBIN MAST, 10H. Fotod: Kristen Robin Mast

Ettevõtlusõpetuse valikaine nädal oli põnev ja avastamisrõõmu pakkuv sissevaade ettevõtlusmaailma, kogesime praktilist õppimist, arendasime oma ideid ja saime inspiratsiooni.

Nädala jooksul keskendusime ettevõtluse põhitõdedele ja ettevõtlusprojektidele, töötasime välja oma ideid. Rühmades või individuaalselt koostasime äriplane, analüüsisime turundusstrateegiaid ning arutasime finantsaspekte. Kõik see andis võimaluse mõista ettevõtte loomise protsessi ning silmitsi

seista reaalsete väljakutsetega. Lisaks kõigele muule tuli ka oma teadmisi jagama ettevõtja Kuldar Leis.

Kursus lõppes oma ettevõtete esitlemisega. Kokku oli viis ettevõtet, mis „tootsid“ esitulede poleerimisvedelikku ja lappe, Moai-kujulist joogiautomaati, korduvkasutatavaid saunavihtu, kahvlitest tehtud nagisid ja purgiõhku.

Valikaine nädal täis õppimist, praktikat ja inspiratsiooni. Avastasime ettevõtlusmaailma ning arendasime oma ettevõtlusalaseid teadmisi ja oskusi. See valikaine pakub noortele võimaluse valmistuda tulevikuks, kus ettevõtlus on üha olulisem osa ühiskonnast.

INIMENE JA RELIGIOON

ATS RAAL, 11L

Ma valisin teise perioodi valikaineks „Inimene ja religioon“, kuna see tundus olevat huvitav. Meiega tegeles usundi- ja kunstiopetaja Merit Süving, kursusel osales 16 õpilast.

Esimene päev oli lühike, õpetaja andis ülevaate sellest, mida me tegema hakkame ja kuhu me läheme.

Teisel päeval läksime autodega Kütioru Tammetsõõri. Sinna tuli kaasa ka üks maausuline naine, kes mängis trummi ja luges palveid, kui me olime hiide jõudnud. Peale seda andis õpetaja punast lõnga ja need, kes tahtsid, said siduda lõnga anniks ümber puude okste midagi soovides või millegi eest tänades. Õpetaja rääkis ka, et praegu on maausulistel probleem, kuna inimesed seovad suvalisi asju, mis neil taskus on, ümber puuokste ja tihti pannakse asju, mis ei kõdune eriti kiiresti ja on väga vastupidavad, seega ei lähe kergesti katki, kui puu kasvab, ja seetõttu saab puu häiget. Probleemiks on ka see, et maausulised usuvad, et hiest asjade äraviimine on halb enne, mistõttu igasugune prügi jääbki hiide, osa neist võetakse puudelt ka ära ja maetakse maha, aga ikkagi hiie piiridesse.

Peale seda läksime Võru surnuaeda, kus õp Merit rääkis, kuidas erinevate usukommete järgi maetakse, näiteks maetakse juudid, jalad Jerusalemma poole, ja kristlased, jalad ida suunas, kuna usutakse, et Jeesus Kristus tuleb ida pool, ning viimsel kohtupäeval saaksid kõik surnud üles tõustes kohe teda näha. Peale seda läksime tagasi kooli, kus me saime kodutöö reedeks, milleks oli otsida kaks laulu erinevate religioonide kohta ja leida üks endanimeline või sarnase nimega religioosne püha tegelane ajaloost.

Kolmandal päeval räägiti alguses natuke erinevatest jumalannadest ja naiste rollist religioonides. Siis läksime me Võru Katariina kirikusse, kus meile rääkis kirikuõpetaja Andres

Mäevere kiriku ja Võru linna ajaloost – kui palju rahvast on erinevatel aegadel kirikus käinud, kus koor kunagi laulis ja kus nüüd laulab, jumalateenistusest ja orelist. Peale seda sai ka minna üles torni kella juurde, tee sinna oli päris kitsas ja järsk. Seal räägiti, kuidas kell töötab.

Peale seda läksime tagasi kooli, kus rääkisime surmast ja mida erinevad religioonid usuvad, mis saab pärast surma, siis läksime edasi Võru Baptisti kogudusse, kus Toivo Teekel rääkis jumalast ja luges ette lühikesi piiblijutte ja rääkis ka lugusid, kuidas jumal on päris elus inimesi aidanud. Lood, mida ta rääkis, olid väga huvitavad ja ta rääkis neid väga hästi.

Peale seda läksime tagasi kooli, kus rääkisime erinevatest religioonidest ja nende jagunemisest. Peale seda pidime kirjutama kümme asja, mis me võtaks kaasa, kui me teame, et laev, mille peal me oleme, põhja läheb. Siis pidime võtma paari ja valima kahe peale välja kümme asja. Siis võtsime neljastesse gruppidesse ja pidime valima viis asja. Siis võtsime omakorda kaheksastesse gruppidesse ja valisime kolm asja ja kõige lõpuks suureks ühiseks grupiks ja valisime ühe asja, mis on kõige olulisem, milleks osutus toit. Peale seda sai igaüks kaks väikest lehte, mille peal oli kas kindel isik või mingi amet, nt Lumivalgeke, gurmaan, õunavaras, muusik jne. Me pidime selle isiku eripärast lähtudes esitama küsimuse õuna kohta, näiteks Newton küsib: „Miks õun alla kukub?“ See näitas, kui erinevalt võib ühte asja näha. Päeva lõpus vaatasime Hardi Volmeri nukufilmi „Lõpuõhtu“ (2007), kus erinevad maailma jumalad kohtuvad.

Neljandal päeval õppisime piiblit käsitlema ja lugesime ka paar juttu. Rääkisime ka usu astmetest ja religiooni liigitamisest.

Viimasel päeval rääkisime kannatustest, miks need on olemas, ja ka sellest, kas jumal on olemas, ning ateismist. Mängisime erinevaid mängu, millest kõige huvitavam oli rollimäng, kus igaüks sai ühe usuga seotud tegelase, näiteks Muhamed, Jeesus, Abraham, Mooses, Neitsi Maarja, Konfutsius jne, ja pidi põhjendama, miks teda ei tohiks ajaloost ära kustutada.

Kursus oli põnev ja soovitan kõigile, keda huvitavad erinevad uskumused ja traditsioonid. Vahepeal jutustas õp Merit ka erinevaid lugusid, mis olid päris huvitavad.

INSENERIA

ANNA LIIS NORRE 11L

Selle aasta kolmandaks valikaineiks valisin „Inseneeria“, mida on juhendanud meie koolis juba mitu aastat Võru Gümnaasiumi füüsikaõpetaja Reet Järvpöld. Valisin just selle valikaine, sest aine kirjeldust lugedes, tekkis kohe suur huvi nende teemade vastu, mida just „Inseneeria“ valikaines õpetatakse. Kursuse eesmärgiks on parandada eelkõige koostöö oskust ning arendada õpilaste käelisi oskusi. Kursusel kokku osales kokku kümme reaali- ja loodusklassi õpilast.

Esimesel päeval õppisime teooriat. Nimelt õpetaja rääkis meile tugevusõpetusest – tugevusanalüüsi alused, konstruktsioonide elemendid, materjalid ja selle koormused ning samuti ka ohutus. Seejärel kui teooria oli läbitud moodustasime tiimid ja hakkasime oma tiimiga maja ehitusplaani koostama paberile. Siis esitlesime oma plaane ka teistele õpilastele. Kui kõigi plaanid olid ette näidatud, hakkasime oma maja ehitust ette valmistama, hakates detaile valmistama paberist. Materjalideks olid meil paber, teip, liimpüstol ja tavaline liim.

Paberist majad. Foto: Anna Liis Norre

Teisel päeval pidime me oma majade ehituse lõpule viima. Tööd oli teisel päeval palju, sest majade siseseinad olid kõverad ja see paber, mis oli põrandaks, läks katki. Siis kui näis, et maja hakkab

valmima, oli vaja teostada veel hulga parandustöid. Pidime majad ka ilusaks viimistlema, et oleks hea silmale vaadata. Majad pidid meil valmis saama teise päeva keskpäevaks, aga meil tuli kõigil aega puudu ning majad valmisid alles teise päeva lõpuks.

Kolmandal päeval tutvustasid kõik tiimid enda maju teistele. Kõik said uurida ka teiste maju, samuti hääletasime parima maja poolt, milleks oli kolmnurkne maja, mille autoriteks olid Robin Laiv ja Rogert Hollo. Järgmiseks moodustasime uued paarid, kellega koostööd hakata tegema. Selle päeva põhiplaan oli ehitada spagetidest nii tugev sild, et see kannaks ka raamatuid. Kuna meie kõrval oli valikkursus „Arhitektuur ja elukeskkond“ siis tulid ka nemad meie sildu vaatama. Materjalideks saime kasutada ainult tooreid makarone ja teipi. Kui päeva lõpus katsetasime sildade tugevusi, lagunesid kõik sillad ära. Kõige tugevamale sillale sai panna viis raamatut ning selle silla autorid olid jällegi Robin ja Rogert. Päeva lõpetuseks tõmbasime loosiga endale uued paarilised järgmiseks päevaks.

Neljandal päeval pidime paaridena ehitama liikuvat auto. Materjalideks olid peamiselt jäätisepulgad, 4 CD-plaati, teip, liimpüstol ja palju muid toredaid asju. Me pidime ehitama vähemalt kaks liikuvat autot. Kui autod olid valmis, tegime ka nendega ühe võistluse. Igal autol oli kolm katset ja kelle auto sõitis kõige kaugemale, oli võitnud. Autode võistluse võitis Daniel Paju ja Anna Liis Norre auto. Peale autode ehitamise tegime katseid veega. Nimelt pidime tegema paberist sellise kandevõimega „paadi“, mille saaks vee peale panna ja selle peale panna kergkruusa. Kursuse lõpetuseks ehitasime vees liikuvaid paate.

Kursus õpetas meile, kuidas kõige tavalisemad ja igapäevasemad ehitised tegelikult valmivad. Samuti arendas „Inseneeria“ valikaine koostööoskust ja ma ei kahetse, et just selle kursuse valisin. Soovitan seda kursust just neile, keda huvitab isegi natukene lihtne ehitamine või masinad.

RAKETT 69

JOEL KAAREL KANT, 11R. Foto: Joel Kaarel Kanti erakogu

6.–9. märtsil toimus valikaine „Rakett 69“, kus osales 24 õpilast. Iga päeval oli kolm mängu. Päeva alguses jaotati meid nelja erinevasse gruppi nagu saateski: punased, rohelised, sinised ja

oranžid. Esimese ja teise mängu võitjad läksid omavahel vastamisi duellil. Toimus ka kolmanda ja neljanda koha duell, kuna meid oli valikaines nii palju.

Esimesel päeval keskendusime loodusnähtustele. Esmalt ehitasime laeva, mis püsib vee peal ja suudab hoida kõige rohkem vett ämbris. Teine mäng oli bakterite lugemine, esimese päeva duell oli kompassi tegemine ja sellega abil Londoni leidmine. Päeva lõpetasime viktoriiniga, mis hõlmas põhiteemat loodusnähtused.

Teisel päeval keskendusime spiooniteemadele. Esimeseks tuli meil kindlaks teha, millise markeri kirjutis on mis, teiseks lahendada salakood enda väljamõeldud keele järgi ja mängida peeglite asetamise duelli. Vahelduseks toimus ka kõikide tiimide vahel fotojaht kogu kooli peal. Päeva lõpetasime spioonide ja salateenistuste teemalise viktoriiniga.

Viimasel päeval keskendusime inseneeriale. Päeva alguses osalesime astronoomiaviktoriinis Pulsar. Inseneeria teema põhiselt ehitasime hambatikukudest torni, mänguasjade ämbrisse panemise käsihaaratsi. Lisaks lahendasime ragulka-lennuki ülesande ning osalesime inseneeriaviktoriinil.

Valikaine „Rakett 69“ oli väga huvitav ja õpetlik kogemus. Me õppisime uut viisi mõtlema ning võistkonnas töötama. Lisaks sellele saime ka vahepauside ajal süüa erinevaid snäkke. Soovitan seda valikainet kõigile, kes soovivad end proovile panna ja arendada loogilist mõtlemist ja tiimitöö tegemise oskust.

RAIT PEDASSAAR, 11R. Foto: Rait Pedassaare erakogu

Teise perioodi valikainete nädalal osalesin „Rakett 69“ õpihuvilaagris. Meid juhendas ja oli erapooletu kohtunik Reet Järvpõld, kes muuseas on ka meie kooli füüsikaõpetaja. Toimus kolm võistluspäeva, millest pidi osa võtma.

Esimese päeva alguses saime kohe kätte isiklikud särvid ja seeläbi olime justkui valmis võistlema. Enne ülesannete kätte saamist, tagamaks sujuv tiimitöö, tegime omavahel tutvust. Kui juhendaja oli tiimid moodustanud, asusime õppeklassi, kus oli neli lauda kindlat värvi alusega (punane, oranž, sinine, roheline), iga tiim leidis vastavalt värvile oma laua üles.

Selle päeva esimene ülesanne oli ehitada võimalikult suure kandevõimega paat, mille mõõtmed olid antud 20 cm x 15 cm x 10 cm. Enne paadi vette asetamist kontrollis juhendaja üle, et paat ei oleks ette antud mõõtudest suurem, alles seejärel asetati paat vette ja hakati tasakesi paadil olevasse ämbrisse vett lisama.

Teine ülesanne oli bakterite koguse määramine. Kahel lehel olid eri värvi ja kindla mustriga bakterid, nende üksteisest eristamiseks oli antud erinevat värvi läbipaistvad paberid. Kõik võistkonnad olid hästi nutikad ja leidsid õige lahenduskäigu, ainult kokkulugemise oskusest jäi puudu.

Kolmandaks tuli ehitada kompass ja määrata, millisesse ilmakaarde jääb Rooma. Võimalusi oli palju, kuid kõik võistkonnad lahendasid seda samamoodi: esmalt magnetiseeriti nõel magnetite abil ja asetati vette.

Teise päeva esimene ülesanne oli määrata kirjutusvahend, millega sõna oli kirjutatud. Laual oli kuus musta markerit ja kuus paberit, millel olev kiri tuli kindlaks määrata, lisaks abivahendid. Kõige olulisem abivahend oli vesi, mille järgi sai vaadata, milline marker on veekindel ja kui laialti tint valgub.

Teine ülesanne oli salasõnumi saatmine, mis algas oma salakeele väljamõtleamisega. Juhendaja antud sõnum tuli edastada kuue eri värvi markeriga. Kui mõtlemise aeg oli läbi, pidi üks võistkonna liige minema klassist välja ja ülejäänud juhendaja antud sõnumi edastama, kasutades kokkulepitud kombinatsioone. Sõnum ise osutus ülesandeks ja võitmiseks tuli viis korda vastasvõistkonna laual olevat kella tilistada.

Kolmas ülesanne oli läbida peegellabürint, kus laser pidi läbibstama erinevaid etteantud peegleid. Selles ülesande lahendamisel tuli kasuks füüsikatunnis õpetatud peeglite peegeldamise teema.

Kolmanda päeva esimene ülesanne oli ehitada võimalikult kõrge hambatikutoru, mille tipus oleks penoplastist pallike. Põhiline ehitusmaterjal olidki hambatikud, nende koos hoidmiseks sai kasutada liimi, paberit, pappi jne.

Teine ülesanne oli ehitada käsihaarats, selleks oli antud erinevaid puitdetaile, mida sai kinnitada omavahel mutri, poldi, liimi, teibi ja teiste antud vahendite abil. Kui ehitusaeg sai läbi, algas võistlus, kus üks võistkonna liige pidi haaratsiga väikseid vannimänguasju ettemääratud kaugusest ämbrisse tõstma, ja võitis meeskond, kes seda piiri ületamata kõige kiiremini teha suutis.

Kolmas ülesanne oli ragulka-lennuki ehitamine, selle katsumusega silmitsi seismiseks oli antud meile lennuki keskosa, ehk siis oli vaja ehitada lennukile tiivad, et lennuk ragulka abil võimalikult kaugele lendaks. Kui aeg sai läbi, sai üks võistkonna liige lennutada lennukit koridoris kolm korda ja kirja läks parim tulemus.

Viimase päeva lõpus tegime pärast peale koristust väikese kokkuvõtte ja igaüks sai juhendaja käest diplomi, võtmehoidja, klepsu, sooja käepigistuse ja kõige tähtsama – suurel hulgal toredaid elamusi.

LIIKUMINE JA HAKKAMA SAAMINE METSAS

LAURI RUUDER, 11L. Fotod: Ede Pähn

III perioodil oli võimalik võtta valikkursus „Liikumine ja hakkama saamine metsas“. Kursuse jooksul õppisime metsas hakkama saamist – vett ja toitu hankima ja sööki valmistama, magamisaset tegema ning kaarti ja kompassi kasutama. Metsas olime õp Ede Pähna juhendamisel 30. mai hommikust kuni 1. juuni pärastlõunani, mil kooli tagasi jõudsime.

Esimesel päeval vaatasime varustuse üle ning hakkasime matkama Vagula vana kalamajandi poole, kus püüdsime kala, söime ning veetsime öö. Sinna minek käis nii, et grupijuhid andsid meile koordinaadid ning meie määrasime asukoha, kuni lõpuks jõudsime sihtpunkti. Tee peal vaatasime, kus on kotkapesa, kuidas leida kooreüraski vastseid, korjasime lõkkealustusmaterjali ning ületasime jõge kask korda, üks kord läksime lausa läbi vee. Sihtkohas tegime endale käepärastest vahenditest õnged, selleks läks vaja pikemat oksa, jõhvi, konksu ja otsida ussikesi. Tänu osavusele ja ka mõningal määral õnnele suutsime püüda kaks päris hea mõõduga karpkala. Öö magasime isetehtud aluste peal.

Järgmisel päeval matkasime tosin ja natuke peale kilomeetrit edasi Nursipallu. Sealses ööbimiskohas suitsutasime kala ise tellistest kokku klopsitud suitsuahjus.

Lisaks kalasuitsutamisele käisime end ojas pesemas, söime, ning ehitasime veel kord magamisalused, et luua maapinna ja meie vahele õhuvahe, muidu maapind jahutab magades liiga palju.

Viimasel päeval sõitsime ööbimiskohast Unimogiga Varstu liigidale ühele sepale külla. Seal saime igaüks teha endale isesevastatud naela, muidugi meistri õpetussõnu järgides. Pärast tegi sepp meie silme all lihtsast „raudjublikast“ ehtsad noad, mis anti hiljem kingituseks kursuse parimatele. Peale väsitavat kahte päeva ja sepiamist viidi meid kooli juurde ilusti tagasi. Kursuse jooksul ei tohtinud meil mobiiltelefone kaasas olla.

Minule see retk meeldis ja õppisin palju, näiteks seda, et kui ees on takistus, siis ei ole mõtet ringiga minna, vaid korraks end kokku võtta ning takistus ületada.

LOOMINGULINE MINA

OLIVIA PEEGEL, 11L

6.–10. märtsil võtsin osa valikainest „Loominguline mina“, mida juhendas Grethe Rõõm. Valikaines osales kokku 12 õpilast erinevatest klassidest ja see oli väga tore seltskond. Kursuse jooksul jagas Grethe erinevaid nippe ja nõuandeid, kuidas arendada loominguilust ja tegeleda rohkem loomise ja oma ideede väljendamisega. Loominguilust on igal inimesel elus vaja ja see ei ole oluline ainult kunstis, vaid ka igapäevaelus, näiteks probleemide lahendamisel, töö ja kokates jne.

Esmaspäevast kolmapäevani tegelesime koolis erinevate asjadega, näiteks vaatasime erinevaid videoid, kirjutasime luuletuse ja tegime esitlusi. Meile anti ülesanne minna nädala jooksul iseendaga kohtingule, see tähendab võtta aega enda jaoks ja teha asju, mis meeldivad. Paljud käisid jalutamas, kuulasid muusikat, joonistasid või lugesid ja sellest oli kõigile väga palju kasu.

Nädalaga pidi meil valmima üks loominguiline projekt, seetõttu oli meil neljapäev vaba, et me saaksime terve päev ainult loomisega tegeleda. Reedel rääkisid kõik kogu grupile, mida nad tegid ja kuidas sellega hakkama said. Oli huvitav vaadata, mida teised valmistanud olid, kuna ideed olid igaühel erinevad: maaliti, heegeldati, õmmeldi, tikiti, tehti muusikat, kirjutati

raamatupeatükk, tehti ruumile sisekujundus jne. Kõik lähenesid ülesandele loovalt ja omamoodi.

Mulle väga meeldis sellel kursusel osaleda. Nädala vältel kogetu-kuuldu-nähtu-räägitu oli minu jaoks huvitav ja arendav. Sain proovida erinevaid viise, kuidas oma loomingulisust arendada, ja loodut teistega jagada. Seltskond oli samuti väga meeldiv – rõõmsameelne, toetav, keegi ei olnud kaaslaste suhtes kritiseeriv.

RAHATARKUS

DEISY JÕÖGER, 11L

Valisin teisel perioodil „Rahatarkuse“, kuna tundsin soovin olla teadlikum rahaasjadest. Kursus toimus e-õppena, loengute ja teemaga seotud ülesannete kujul, näiteks räägiti, kui oluline on hädaabifond hädaolukordadeks ja üks ülesanne oligi teha endale oma hädaabifond.

Kursusel räägiti, kui oluline on seada endale eesmärgid, mille poole pürgida, ja sedagi, kuidas neid eesmärgid saavutada; selgitati, miks on palgapäevast palgapäevani elamine halb ja kuidas niisugusest olukorrast pääseda. Selleks on vaja jälgida oma tulusid ja kulusid – tulud peavad olema alati suuremad kui kulud. Õpetati, kuidas säästa ja miks see oluline on. Räägiti laenudest, palgast, liitintressist ja kuidas see enda kasuks tööle panna.

Kõige rohkem räägiti investeerimisest, seda saab teha paljudel viisidel: osta kinnisvara, aktsiaid, võlakirju, tooraineid. Kui inimene ei tea investeerimisest suurt midagi, siis on tal kõige targem investeerida fondidesse, nii on risk väiksem. Õpetati ka, milline peaks olema minu investeerimise strateegia ja milline peab välja nägema minu portfelli. Lisaks õpetati, kuidas on minul võimalik kooli kõrvalt raha teenida; räägiti maksudest ja pensionifondist.

Kui kohustuslikud teemad said selgeks, siis oli võimalik vaadata vabatahtlikke loenguid enda valitud teemadel, näiteks kuulasin mina loenguid krüptovaluuta, kauplemise ja lepingute teemal.

Mina usun, et kõik minuvanused õpilased peaksid selle kursuse läbima, sest seal räägitakse päriselust ja õpetatakse, mis on head ja halvad otsused, mida mina võin tulevikus rahaasjadega teha. See kursus õpetab ka, kuidas rahakitskusest välja tulla ja mida mina

pean juba praegu tegema, et kindlustada oma tulevikku, et olla materiaalselt kindlustatud.

SPORTMÄNGUD

MARTTI SEGASSAAR, 11R. Fotod: Martti Segassaare erakogu

Mulle meeldib sport, eriti sportmängud. Olin juba varem läbinud valikaine „Võrkpall“ ning teadsin, et ka see tuleb hea kogemus. Mängud toimusid erinevates paikades Võrus ja lähimbruses, meiega tegeles kehalise kasvatususe õpetaja Argo Käpa – esmaspäevast reedeni, keskmiselt kolm tundi iga päev.

Esimesel päeval mängisime petanki, mängu, millest ma polnud varem kuulnudki. Saime hommikul kokku Roosi tänava staadionil, natukene rääkis õpetaja Käpa ja siis petankientusiast,

kes tutvustas mängu reegleid. Petank käib kolmeteistkümne punktini, toimub voorude kaupa, üks voor lõpeb siis, kui kõik pallid on visatud (kaks kahele on igal mängijal 3 palli, seega 12 palli kokku), ja teenida saab 1 kuni 6 punkti iga voor (kaks kahele formaadis). Peale reeglite kuulamist ja näidete vaatamist mängisime enamasti paarides teise paari vastu (kaks kahele), kuid petanki saab mängida ka üks ühele või kolm kolmele. Paarid saime ise moodustada, sain endale tiimikaaslasena oma klassivenna Perdi. Kuna mäng käib niikaua, kuni üks paar saab 13 punkti, siis võivad mängud päris pikad olla. Mängisime Perdiga kolme paari vastu ning kaotasime kõik kolm mängu. Päeva lõpuks oli hea arusaam pentagi mängimisest ja reeglitest.

Teisel päeval mängisime spordihallis sulgpalli. Olen varem käinud sulgpallitrennis kolm aastat ning teadsin, kuidas päev umbes välja näeb. Argo Käpa rääkis natuke ajaloo, reeglitest ja siis asusime kohe praktilisele osale, mängimise juurde. Sulgpalli saab mängida paaris või üksinda, mulle meeldivad rohkem paarismängud, need on huvitavamad. Ka see päev mängisime enamasti paarismänge, kuid olid ka mõned üks ühele mängud. Lõpu poole tegime ka „Jooksu-“ ja „Reketi kaotamise mängu“, jooksumängu põhimõte on lihtne: grupp jagatakse kaheks, 1. grupp ühel pool väljakut ja 2. grupp teisel pool, pead palli üle lööma ja siis teisele poole jooksma ja ootama, kuni saad uuesti lüüa, aga kui mööda lööd või pall maha või auti kukub, siis oled väljas. Reketi kaotamise mäng on üldjoontes sama, aga ei joosta teisele poole ning mäng käib viie punktini, ehk ei lange välja ja peale igat mängu panevad mõlemad grupid ühe reketi maha. Lõpus mängis igaüks ka õp Käpa vastu üks ühele – eesmärk oli saada kaks punkti, enne kui õp Argo saab 5, seda suutis teha 14-st kaks.

Kolmandal päeval läksime Kubjale mängima *discgolfi*. Ma polnud seda varem mänginud õige raja juures, kõigest päevadest oli see mulle kõige raskem, sest ma ei osanud seda ketast kuidagi sirgelt visata. Tegime Kubja raja ühe korra läbi neljastes gruppides – kaks on käinud rajal ja kaks ei ole. Eelrääkimist väga ei olnud, kogunesime ja siis läksime gruppides lahku rajale mängima. Kui kõigil rada läbitud sai, andsime oma tagasiside ja läksime koju. Ma mängiks ilmselt veel seda spordiala, aga näiteks Anett ütles, et ta ei mängiks seda enam kunagi, talle ei meeldinud, kuna tal ei tulnud välja.

Neljandal päeval veetsime Tamula Hotelli juures olevatel tenniseväljakutel. Tennist ei ole ma ka varem mänginud, aga vaadates mängu telekast, tundus see päris huvitav. Õp Argo kutsunud kohale tennise- ja võrkpallitreeneri Urmas Tali, kes rääkis meile põhireeglid, kuidas servida eeskäsi ja tagantkäsi ja kuidas enne tennise mängimist peab väljakut kastma veega, peab ka kastma peale mängimise lõppu (kehtib välitennise puhul). Ta rääkis ka natukene tennise ajaloost, millal esimesena mängiti ja millal Võrus mängiti jne. Tegime läbi mitu harjutust, üllatavalt väsitav oli reketi käsitlemine randmele alguses. Pärast proovisime õpitut praktikas rakendada ja hakkasime mängima, algul tegime poolel väljakul üks ühele, hiljem kogu väljakul kaks kahele. Pärast mängu söime, tegime väljakud korda ja läksime laiali.

Viimasel päeval läksime bussiga Rõugesse golfi mängima. Golf on jällegi ala, mida ma polnud varem mänginud. Golfi tutvustas meile nii Rõuge golfiväljaku töötaja kui ka õp Argo ise. Sain teada, et golfiga tegelemine on alguses kallis lõbu, et golfi mängida registreeritud alal, peab olema roheline kaart, mille saab 150-eurose kahepäevase kursuse läbimisel. Algaja golfikomplekt maksab umbes 200 eurot, kuid saab ka laenutada, aga pallid peavad enda omad olema, neid ei saa laenutada. Meile räägiti eri golfikeppidest, kuidas neid kasutada, kas näiteks lähedale ja kõrgele või kaugemale ja madalalt lüües. Tegime ka mõned proovilöögid golfilipu lähedal „putteriga“, mis on mõeldud lähedalt löömiseks, siis ka mõned löögid kaugemalt. Proovilöögid tehtud, siis tegime ka õige golfiraja peal mängu.

Mulle meeldis see valikaine väga ning võibolla harrastan mõnda neist spordialadest ka tulevikus. Nendest viiest meeldis mulle kõige rohkem golf, seda oli lõbus mängida ja ka vaadata, kuidas teised (mööda)lööke teevad. Soovitan seda valikainet neile, kes tahavad proovida spordialasid, mida nad pole varem mänginud, või kel on huvi mingi teatud ala vastu, millega selles valikaines tutvust teha saab.

EESTI ÕIGUSSÜSTEEM

ELINA KAHAR, 11R

Teisel perioodil võtsin osa valikkursusest „Eesti õigussüsteem“, mis toimus 6.–10. märtsil ja mida juhendas Karin Antsov.

Minu jaoks oli Eesti õigussüsteemi kursus väga huvitav: erinevate kohtuprotsesside ja nende lahenduste kaudu sain palju teadmisi selle kohta, kuidas kohtus otsuseid tehakse, milliseid asjaolusid arvesse võetakse. Õppisin, et jurist on õiguslaste isikute üldnimetus ja juristikks saab, omandades magistrakraadi õigusteaduses. Advokaadiks, notariks, prokuröriks, kohtunikuks, kohtutäituriks või pankrotihalduriks saamiseks on vaja lisaks magistrakraadile läbida veel erialaeksamid ja teha muid nende ametite jaoks vajalikke protseduure. Sain ülevaate kõikide eelnimetatud ametite kohta; tutvusin erinevate kohtu valdkondadega: tsiviil-, haldus- ja kriminaalkohtuga.

7. märtsil toimus õppekäik Võru kohtumajja. Kohtuistungil viibida oli äärmiselt huvitav kogemus. Nägime pealt kahte tsiviilkohtu istungit, kus võlgnikud taotlesid enda kohustustest vabastamist. Pärast istungite lõppu oli meil suurepärase võimalus kohtunikuga vestelda.

Järgnevatel päevadel tutvusime tunnis mõnede seadustega ja sõnastasime neid endale arusaadavalt ümber, tõime elulisi näiteid. Saime kuulda huvitavaid ja kohati humoorikaid näiteid päriselt toimunud kohtujuhtumitest. Üheks põnevaimaks oli õpetaja Antonina juhtum, kes nõudis Võru linnalt rahalist hüvitist, kuna Võru linn andis loa hoone ehitamiseks, mis varjas päikesevalguse jõudmist Antonina korterisse. Poolte vahel toimus pikk kohtuprotsess ja kohtuotsus kaevati mitu korda edasi. Kohus oli küll arvamusel, et Antonina hüvitisnõue on põhjendatud, kuid pika protsessi lõpus ei saanud Antonina sentigi, sest ta oli pöördunud kohtu poole liiga hilja.

Võru kohtusaal. Foto: Elina Kahar

Kursus pakkus palju huvi ja mul on hea meel, et otsustasin sellel osaleda. Sain rohkelt uusi teadmisi, mis tulevad elus kasuks.

TEEME MUUSIKAT

MARKUS LUIK, 11R

2. juunil toimus Võru Gümnaasiumis valikkursuse „Teeme muusikat“ lõppkontsert, kus esitati Jaak Joala hitte. Kursusest võtsid osa nii 10., 11. kui ka 12. klassi õpilased.

Soololaulu proovidega hakati pihta enne arvestuste nädalat, kuna laulu selgeks saamine ei tule üleöö. Valikainete nädalal hakati tegelema grupietteastetega ning jaotati igaühele rollid. Paljude jaoks olid tegevused, mis nad õppisid, nagu näiteks trummi- või kitarrimäng, esmakordsed. Terve nädal harjutatigi 9.00–15.00 oma etteasteid, lavalist liikumist, pillimängu ja koguti julgust et rahva ees üles astuda täiesti uues ja harjumatus rollis.

Kontserdil oli 11 etteastet, kõige meeldejäävamad Jaak Joala laulud olid „Öö Chicagos“, „Suvi“ ja „Sild üle vaevavete“.

Olgugi et päevad olid pikad ning väsitavad, oli lõpptulemus kogu seda pingutust ja eneseületust väärt.

KADRI TREIAL SÕNAS JA PILDIS

KADRI TREIAL, KOOLIPSÜHHOLOOG

Tere! Olen Kadri Treial, Võru Gümnaasiumi koolipsühholoog. Sündisin 2. detsembril 1993. aastal, nimeks sai Kadri Raag. Minu sünnipaik on Loosu külas – seal elavad mu vanemad siiani. Käisin Väimela lasteaias Rukkilill, põhikooliaeg möödus Parksepa Keskkoolis, gümnaasiumi läbisin Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumis, Tartu Ülikoolis õppisin psühholoogiat.

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 1996

Mul on kaks vanemat venda: Mait ja Rasmus. Nad on alati olnud targad ja laia silmaringiga; mina ise olen alati tundnud suurt huvi maailma toimimise vastu.

Nõnda oligi, et kui küsisin Rasmuselt, miks on taevas sinine, siis ta rääkis pikalt valguse murdumisest ning atmosfäärist ning kui küsisin edasi, miks päikseloojangu ajal on taevas punane või miks vikerkaar on värviline, siis ta seletas alati põhjalikult edasi. Mait aga suunas mind entsüklopeediat vaatama, viidates õigele EE või ENE väljaandele. Nii sattusin kogemata lugema ka teisti märksõnartikleid, mis huvipakkuva sõna lähedusest leida võis.

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 1996

Ma räägin teile loo sellest, kuidas vist üks reklaam mõjutas mind umbes 2006. aastal nii palju, et sellest tundest ja mõttest ongi saanud mind iga päev kannustav idee. Ma igaks juhuks ei ütle, mida reklaamiti, kuid kirjeldus on järgnev:

„On üks koht, mille sarnast sa kunagi näinud pole: koht, kus ööd on alati valged ja taevas sinine; koht, kus sõpradega lõõgastuda ja end täiesti vabalt tunda; koht, kus elada oma elu muretult, et seda lõputult nautida. Kaardilt sa seda paika ei leia, aga hea õnne korral võid sinna siiski sattuda.“

Reklaami taustal mängis ans Apelsin „Igatsus“, minu lemmikmuusikapala läbi aegade.

Sellesama reklaamiga seostub esimene pilt minust päikseloojangut nautimas. Ma püüan igal õhtul päikseloojangut näha, et seda kirjeldatud tunnet kätte saada. Lisaks päikseloojangutele saan ma selle tunde kätte ka mujalt. Nagu öeldud – kaardilt seda paika ei leia. Ma lihtsalt püüan võimalikult sageli sinna sattuda.

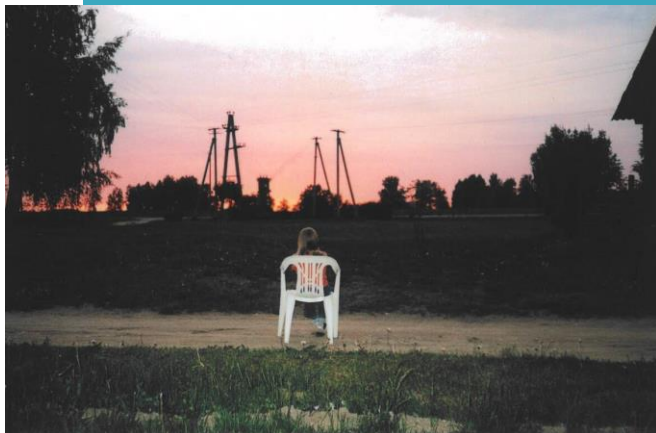

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 2006

Kui olin kolmene, kirjutas mu ema päevikusse „Minu esimesed aastad“ märke, et olin näinud lasteaias teatrietendust ning nüüd teen igal õhtul kodus teatrit. Lasteaias ja põhikoolis oli mul alati koolinäidendis roll. Kui põhikooli lõpus mõtlesin, mis must saab, siis panin kollaste magamistoa riidekapi ukse siseküljele kollased märkmelehed märksõnadega sellest, mida elult ootan. Üks neist oli **esinemine**.

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 2000

Ma ei osanud toona ette kujutada, et hakkas esinema teaduse populariseerijana. Mäletan küll AHHAAs esimesi teadusetendusi aegadest, mil nende näitused veel rändasid ning neil oma maja ei olnud, kuid et teisi teadusi saab ka niimoodi tutvustada – seda

ma ei teadnud. Kõigest neli aastat hiljem tuli Psühhobussi-idee, aasta hiljem tegime esimese esinemise.

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 2022. Artikkel: S. Mahov. Pilt: A. Meeks

Psühholoogiasse sattumine on lugu teemast *never say never* (tõlge: ära iial ütle iial). Kui olin 12. klassis kopsupõletikuga haiglavoodis ja mõtlesin elu üle järele, leidsin, et Tartusse ega psühholoogiasse ma kindlasti ei lähe. Tartu tundus olevat imelik linn, kus ringi siblivad villastes sokkides hipid ja hipsterid. Psühholoogia välistasin vist tollaegse õpetaja tõttu. No lihtsalt ei klappinud mul temaga ja ajasin tunnis muid asju. Kui aga seadsin endale kriteeriumiks, et lähen õpin seda, mille kohta olen ise viitsinud juurde lugeda – ja seda enda huvist, mitte ühiskonna survest –, siis selgus, et just nimelt psühholoogia on see, mida peaksin õppima. Nii ammutasingi oma pähe viie aasta jooksul tunduvalt üle normi mahus kursuseid, sh koolipsühholoogiat.

Mõtlesin, et koolipsühholoogiks ma küll saada ei taha, sest väikestega ma tööd teha ei taha (puhtaid gümnaasiume siis veel peaaegu et polnud loodud). Kui aga ühes loengus saatis õppejõud ringi käima paberilehe küsimusega „KUI sa läheksid koolipsühholoogiks, siis kuhu?“, vastasin ma Võru Gümnaasium. Juba mõne kuu pärast, 2017. aasta kevadel avaneski võimalus meie kooli kandideerida. Saingil!

Foto: K. Treiali perekonnaarhiiv. 2017

Tudengina olin ma väga aktiivne nii loengus kui väljaspool seda. Ükskõik kui suur või väike auditorium ka polnud, ei kartnud ma kunagi sõna võtta, panna õppejõu väide proovile või lihtsalt esitada täiendavaid küsimusi. Lisaks olin Eesti Psühholoogiaüliõpilaste Ühenduse juhatuses (mitu korda), Lahendus.netis (mitmes rollis) ja tegin palju muud.

Hoolimata sellest, et Võru Gümnaasium oli esimene päris töökoht (kui malevad jmt välja arvata) Psüh hobussi tegemise kõrvalt, on mu CV neli lehekülge pikk, millest kolm ongi igasuguste projektide, MTÜ-de ja muude põnevate tegevuste loetelu, mida olen jõudnud endale elu jooksul koguda. Ju siis selline ühiskonda panustav rahutus on samuti miski, mis mind sinna kohta viib, mida kaardilt ei leia. Pildil võtan jälle sõna.

Foto. K. E. Priisik. 2017

Kuigi ma kindlasti ei ole esimene inimene, kelle peale mõelda, kui räägitakse spordist, siis olen endalegi üllatuseks tegelenud mitme erineva spordialaga ning lisaks mõne muu tegevusega, mida hobiks võib nimetada. Kronoloogiliselt: rahvatants (4 a), mudilaskoor, kergejõustik (korraaks), lastekoor, korvpall (1 a), segakoor, jalgpall (~4 a), tennis (üks kursus), ujumine (3 a), jälle tennis (just alustasin). Lisaks satun aeg-ajalt hoogu mingi tegevusega, mis ei kesta piisavalt pikalt, et seda hobiks nimetada (suppamine, müntide kogumine, suguvõsa uurimine, Simsi mängimine jmt). Pilt on minu töötus hetkest, mil Keskköökossus võitsin vabaviskevõistluse. Minu teada olen ainus naine, kes seda Võru Keskköökossu ajaloo on teinud. Valisin selle naljapildi, sest meemid ja muud taolised madala töötus kvaliteediga naljapildid on minu pärusmaa.

Foto: K. Mölder. Töötus: K. Treial. 2014

Siiski on üks koht (ja tegelikult mitu) olemas ka kaardil, kus tunnen seda head tunnet, mida alguses kirjeldasin – Tamula rand ja promenaad. Need sumedad suveõhtud „banksis“, mälumängud, niisama olemised, jalutamised ... Lõputuna näivad päikeseloojangud igal aastaajal, vihm, tuul, lumi, päike, sügisvärvid, lõhnad, varjud, varahommikune udu... Pildil on üks mu lemmikvärve, kui nii võib öelda. See tekib suvel, kui loojub päike ja samal ajal sajab (või on äsja sadanud). Selliseid pilte on mu telefonis sadu.

Foto: K. Treial. 2022

Ja muidugi inimesed. Taneli ja Noraga ei loe, kus olen või kuidas muude tegevustega elus läheb. Kui meil koos on hästi ja saame lihtsalt olla, ongi kõik kõige ideaalsemas korras. See ongi see koht, „...kus elada oma elu muretult, et seda lõputult nautida“.

Foto: K. Treial. 2023

VAATA ROHKEM
PILTE SIIT!

	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K	N	R	L	P	E	T	K					
September			30	31	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30									
Oktoober							1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
November			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30											
Detsember					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
Jaanuar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31												
Veebruar				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29											
Märts					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31								
Aprill	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30													
Mai			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31										
Juuni					1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30									
Juuli	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31												
August				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31									

	Nädalavahetus
	Vaheaeg, riigipüha
	Valikkursuste nädal
	Arvestuste nädal
	Ümbervastamise aeg

Õppenõukogud

07.12.23, 21.03.24, 18.04.24, 06.06.24, 19.06.24

Kursuste kavade esitamine/täiendamine

08.09.23

Sooritamata tood saab õpilane järele vastata opetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul kümne tööpäeva jooksul, kuid enne kursusehinne väljapanemist) pärast õpilase kooli naasmist. Mitterahuldavat hinnet saab õpilane ümber vastata õpetajaga kokku lepitud ajal (üldjuhul

Erandid 12. kl õpilastele: * kolmanda perioodi kursused lõppevad 17. aprillil 2024. a.; * kolmanda õppeperioodi kursusehinneid ümber vastata ei saa; * täiendav õpe toimub 29. aprillist 4. juunini 2024. a.

Õpilaste vanemate koosolekud

07.09.23 (G1), 14.09.23 (11.-12. klassid)

Lisainfo: gymnaasium@voru.edu.ee

Õppeperioodid

I periood: 1.09-26.11.23
II periood: 27.11.23-10.03.24
III periood: 11.03-12.06.24

Arvestused

13.-17.11.23
19.-23.02.24
20.-24.05.24 (v.a 12. kl)

Valikkursused

20.-24.11.23
4.-8.03.24
27.-30.05.24 (v.a 12. kl)

Koolivaheajad

23.-29.10.23
21.12.23-07.01.24
26.02-03.03.24
22.-28.04.24 (v.a 12. kl)
13.06-31.08.24 (v.a 12. kl)

Gümnaasiumi lõpuksamid

eesti keel (kirjalik) - 22.04.24
inglise keel (kirjalik) - 2.05.24
inglise keel (suuline) - 2.-3.05.24
matemaatika (kirjalik) - 23.05.24
koolieksam - 03.06.24

Kursusehinnete väljapanemine (tavaline koolipäev)

13.11.23, 22.11.23 (arvestused), 24.11.23 (valikkursused)
19.02.24, 06.03.24 (arvestused), 08.03.24 (valikkursused)
17.04.24 (12. kl III periood ja kooliastmehind)
20.05.24, 29.05.24 (arvestused), 30.05.24 (valikkursused)

Kursusehinnete väljapanemine perioodi keskel (kaks kursust perioodis) (tavaline koolipäev)

04.10.23, 17.01.24, 10.04.24 (v.a 12. kl)

Kursusehinnete järele- ja umbervastamine (tavalised koolipäevad, v.a 10.-18.06.24)

13.11-05.12.23, 19.02-19.03.24, 20.05-04.06.24 (v.a 12. kl)
10.-18.06.24 (G1 ja 11. kl täiendav õpe)

Ümber vastatud kursusehinnete väljapanemine

06.12.23, 20.03.24, 05.06.24

11. klasside UPT

okt algus - teema(valdkonna) ja juhendaja kinnitamine
nov algus - töö laiendatud kava esitamine
13.11.23 - töö laiendatud kava kaitsmine
05.02.24 - töö esimese versiooni esitamine juhendajale
19.03.24 - töö teise versiooni esitamine UPT koordinaatorile
mai algus - töö esitamine eelkaitsmisele, eelkaitsmine
mai lõpp - lõpliku töö esitamine, retsenseerimine
04.-05.06.24 - kaitsmine

Olulisemad üritused (vt lisaks kooli üldtööplaani):

31.08 infotunnid õpilastele
1.09 õppeaasta avaaktus (kooli siseünel)
07.09 lennulaager (G1 õpilastele), õppekäik (11.-12. kl õpilastele)
06.10 õpetajate päev ja kooli sünnipäev (lühendatud tunnid)
02.11 johannese päev (kõik tunnid toimuvad)
24.11 Quantum
19.12 jõulupidu
20.12 jõuluaktus (lühendatud tunnid)
08.01 kooli nimepäev
veebr lugemiskuu
08.02 omaloomingukohvik Pegasus
14.02 sõbrapäev
23.02 EV106 aastapäeva aktus
märts vilistlaskuu
18.-22.03 õpilasarvutamise nädal
28.03 vilistlaspäev
aprill tervisekuu
17.04 12. kl tutipäev (kõik tunnid toimuvad)
18.04 12. kl viimase koolikella aktus (G1 ja 11. kl tunnid toimuvad)
07.05 parimate õpilaste ja nende juhendajate tänuüritus
21.05 spordipäev (G1 ja 11. kl õpilastele)
03.06 ohutuspäev (G1 ja 11. kl õpilastele)
31.05 mentor-/klassipäev (G1 ja 11. kl õpilastele)
07.06 kooliaasta lõpuaktus (G1 ja 11. kl õpilastele)
10.-12.06 iseseisva õppe päev (G1 ja 11. kl õpilastele)
21.06 12. kl lõpuaktus (kell 12.00, kooli siseünel)
30.08 infotunnid õpilastele

DICTUM FACTUM

Toimetused ootab pilte ja kaastöid
adressil:

ester.allas@voru.edu.ee

Väljaandja: Võru Gümnaasium
Seminari tn 1, 65608 Võru

Tel 5898 5104

VAATA KA:

 @OPILOSOSINDUSMOIS @VORUGYMNAASIUM VÕRU GÜMNAASIUM